

STAN SANITARNY POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO w 2018 ROKU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie
pl. Biedrawy 5, 13-200 Działdowo

tel/fax: (23) 697 24 34

e-mail: psse.dzialdowo@sanepid.olsztyn.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	STR.	3
ZADANIA	STR.	5
EPIDEMIOLOGIA	STR.	7
HIGIENA KOMUNALNA	STR.	30
HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	STR.	39
HIGIENA PRACY	STR.	51
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	STR.	60
PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	STR.	66
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	STR.	72
TABELE	STR.	79

WPROWADZENIE

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest organem powołanym do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego działającym na mocy z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 59).

Zakres prowadzonego nadzoru skoncentrowany jest na ochronie zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwych czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych występujących m.in. w miejscu zamieszkania, pracy i wypoczynku, a także na zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w tym zapobieganiu występowania zakażeń i zatruc pokarmowych.

Istotnym dopełnieniem działań kontrolnych i nadzorczych jest prowadzenie edukacji zdrowotnej w celu ukształtowania właściwych postaw dotyczących zdrowia. Nasze działania skierowane są do osób w każdym wieku – zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz seniorów. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie jest organem rządowej administracji zespolonej w powiecie, co przekłada się na ścisłą współpracę z innymi służbami i inspekcjami pozostającymi pod zwierzchnictwem Starosty Działdowskiego.

W pierwszym tygodniu wakacji Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie uczestniczył w ogólnokrajowej akcji skierowanej przeciw wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zwanych potocznie „dopalaczami”. W skontrolowanych we współpracy z Policją wytypowanych punktach nie ujawniono tych szkodliwych produktów. Należy również podkreślić, że w 2018 r. w powiecie działdowskim nie zarejestrowano żadnego przypadku zatrucia „dopalaczami”.

Ponadto w 2018 r. kontynuowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Policją w celu przeciwdziałania procederowi wprowadzania do obrotu mięsa dzików i wieprzowiny niewiadomego pochodzenia oraz produktów wytworzonych z tego mięsa, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń u dzików. W ramach tej współpracy systematycznie przeprowadzano kontrole sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych na targowiskach w Działdowie i Lidzbarku oraz skontrolowano wrywkowo kilka restauracji. W toku przeprowadzonych kontroli, w 2018 r. nieprawidłowości nie stwierdzono.

Należy także zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej powiatu działdowskiego w zakresie nadzoru epidemiologicznego nad grypą i zakażeniami grypopodobnymi. W 2018 r. podobnie, jak w roku poprzednim, odnotowano wysoką zgłaszalność zachorowań na te choroby.

W raporcie przedstawiono dane statystyczne oraz omówiono wyniki działalności kontrolnej, zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w 2018 r. Zaprezentowane dane wskazują, iż podjęte działania w istotny sposób przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców, a stan sanitarny powiatu działdowskiego z roku na rok ulega systematycznej poprawie.

Przedkładając raport dziękuję Państwu za współpracę w zakresie realizacji zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Z poważaniem

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Działdowie
Grażyna Mówińska*

ZADANIA

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 59) do podstawowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy przede wszystkim:

- sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad obszarami życia istotnymi dla bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu działdowskiego w dziedzinach:
 - higieny środowiska,
 - higieny pracy w zakładach pracy,
 - higieny procesów nauczania i wychowania,
 - higieny wypoczynku i rekreacji,
 - warunków zdrowotnych żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
 - warunków higieniczno-sanitarnych jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne;
- prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych;
- sprawowanie nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w przepisach o zawartości niektórych substancji w dymie papierosowym;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium;
- organizowanie działań oświatowo-zdrowotnych nakierowanych na promocję zdrowia i zdrowego stylu życia, w oparciu o Narodowy Program Zdrowia.

Udział w programach informacyjnych krajowych i unijnych:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie realizuje zadania między innymi z wykorzystaniem systemów wymiany informacji, wśród których należy wymienić:

- system szybkiego powiadamiania o niebezpiecznych produktach żywnościowych (RASFF);
- europejski system powiadamiania o niebezpiecznych kosmetykach (RAPEX);
- krajowy system Monitoringu Wody Przeznaczonej do Spożycia;
- Internetowy serwis kąpieliskowy zawierający informacje dotyczące kąpielisk;
- System Czyn-Rak, centralna rejestracja czynników rakotwórczych lub mutagennych prowadzona przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi;
- system monitorowania informacji o „dopalaczach” (SMIOD);
- System Bezpieczeństwa Żywności;
- ESNDS, elektroniczny system nadzoru dystrybucji szczepionek;
- system rejestracji wywiadów epidemiologicznych;
- rejestr ognisk epidemicznych;
- system statystyki w ochronie zdrowia (SSOZ).

Do najistotniejszych aktów prawnych normujących pozycję ustrojową oraz zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy zaliczyć:

- 1) ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 59);
- 2) ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.);
- 3) ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1541 z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081 z późn. zm.);
- 5) ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151 z późn. zm.);
- 6) ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 z późn. zm.).

EPIDEMIOLOGIA

Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Na podstawie analizy wskaźników zapadalności na wybrane choroby zakaźne należy uznać, że sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie działdowskim jest dobra i względnie stabilna.

Podobnie jak w latach poprzednich nie odnotowano zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne: błonicę, nagminne porażenie dziecięce (polio), wściekliznę u ludzi, dur brzuszny oraz odrę i różyczkę.

W 2018 r. (na 65.025 mieszkańców powiatu działdowskiego), zarejestrowano 609 zachorowań na choroby zakaźne inne niż grypa i infekcje grypopodobne (w 2017 r. – zarejestrowano 757 przypadków, a w 2016 – 813).

W wyniku wzmocnienia nadzoru epidemiologicznego nad grypą i zakażeniami grypopodobnymi, w 2018 r. w powiecie działdowskim odnotowano bardzo dobrą zgłaszalność tych chorób przez jednostki podstawowej opieki zdrowotnej. Ogółem w 2018 r. zarejestrowano 15.939 zgłoszonych przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne (odpowiednio w 2017 r. – 12.654, a w 2016 r. – 5.239).

Należy zaznaczyć, że źródłem danych dotyczących sytuacji epidemiologicznej grypy w Polsce są przede wszystkim okresowe, zbiorcze meldunki o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę, nadsyłane do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przez wszystkie jednostki ochrony zdrowia, które następnie przesyłane są do Zakładu Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie za pośrednictwem wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych.

W związku z powyższym można przypuszczać, że wzrost liczby zarejestrowanych zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne w powiecie działdowskim nie wynika z pogorszenia się sytuacji epidemiologicznej tych chorób, ale wiąże się m.in. z poprawą wykrywalności i zgłaszalności oraz wzmocnieniem nadzoru nad rejestracją danej choroby.

W 2018 r. z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 115 osób (w 2017 r. – 146, a w 2016-207). Nie odnotowano zgonów z powodu chorób zakaźnych (w 2017 r. zmarła 1 osoba, bezpośrednią przyczyną zgonu była ostra niewydolność oddechowa w przebiegu grypowego zapalenia płuc, w 2016 r. nie notowano zgonów).

W celu ustalenia źródła zakażenia i dróg szerzenia się chorób zakaźnych, przeprowadzono 151 dochodzeń epidemiologicznych (w 2017 r. – 170, w 2016 r. – 212).

W opinii ekspertów najważniejszym i najskuteczniejszym elementem działań w obszarze zapobiegania i zwalczania groźnych chorób zakaźnych w Polsce jest realizacja Programu Szczepień Ochronnych (*Program* określa wykaz obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych oraz zasady ich przeprowadzania).

W Polsce istnieje ustawowy obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym. Obowiązkowe szczepienia są prowadzone zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na dany rok, ogłaszanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego w formie komunikatu. Kalendarz szczepień, który jest częścią Programu Szczepień Ochronnych precyzyjnie określa przeciwko jakim chorobom zakaźnym i w jakim wieku należy wykonać szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży. Szczepienia objęte kalendarzem szczepień są finansowane z budżetu państwa.

Zgodnie z informacją udostępnioną na stronie Ministerstwa Zdrowia rekomendacje dotyczące realizacji szczepień w Polsce wynikają z analizy krajowych danych o zachorowaniach na poszczególne choroby zakaźne i zakażenia. Uwzględniają również zalecenia i raporty Komitetu Doradczego do Spraw Szczepień Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób oraz zalecenia Światowej Organizacji Zdrowia.

Do ważnych działań profilaktycznych należy przyspieszenie o cztery lata terminu wykonania szczepienia przypominającego przeciwko odrze, śwince i różyczce u dzieci. Od 2019 r. druga dawka szczepionki będzie podawana w szóstym roku życia dziecka, przed pójściem do szkoły, a nie jak dotychczas w 10 roku życia. Wprowadzenie tej zmiany w kalendarzu szczepień uzasadnione zostało sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.

Należy podkreślić, że Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) globalnych programach eliminacji (brak zachorowań na terenie kraju) i eradykacji (całkowite wyeliminowanie choroby na świecie) takich chorób jak odra i różyczka oraz poliomyelitis (*choroba Heinego-Medina*).

W 2018 r. kontynuowano bezpłatne, obowiązkowe szczepienia przeciwko pneumokokom u nowo narodzonych dzieci. Obowiązkowe szczepienie przeciwko pneumokokom zostało wprowadzone do Kalendarza Szczepień od 2017 r. Dodatkowo w 2018 r. Ministerstwo Zdrowia ogłosiło akcję bezpłatnych szczepień przeciwko

pneumokokom skierowaną do dzieci w wieku do ukończenia 5 roku życia, które nie podlegają obowiązkowi szczepień oraz nie były zaszczepione (dzieci urodzone w latach 2013-2016). W wyniku współpracy lekarzy pediatrów podstawowej opieki zdrowotnej i pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie szczepienia wykonano u 210 dzieci.

Streptococcus pneumoniae, powszechnie znane jako pneumokoki lub paciorkowce zapalenia płuc należą do głównych drobnoustrojów chorobotwórczych wywołujących groźne choroby u małych dzieci i osób dorosłych. Pneumokoki są główną przyczyną bakteryjnego zapalenia płuc u dzieci poniżej 5 roku życia i u osób po 65 roku życia. Ponadto mogą wywoływać m.in.: uogólnione, inwazyjne zakażenie, w tym przebiegające jako bakteremia, posocznica lub zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz infekcyjne zapalenie dolnych i górnych dróg oddechowych (w tym ostre zapalenie ucha środkowego i zatok przynosowych).

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu działdowskiego zamieszczone w tabeli nr 5 zostały opracowane na podstawie zgłoszeń podejrzeń lub rozpoznań zakażeń lub chorób zakaźnych przesyłanych przez wszystkie jednostki ochrony zdrowia do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

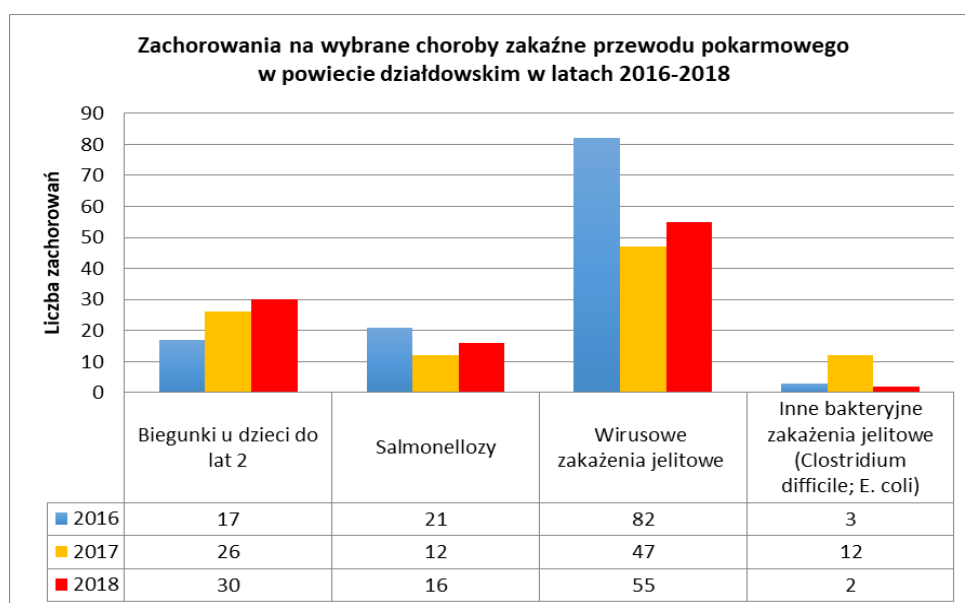
Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W 2018 r. nieznacznie wzrosła liczba zachorowań wywołanych przez odzwierzęce pałeczki jelitowe *Salmonella*, chorobę zdiagnozowano u 16 pacjentów. W 2017 r. zarejestrowano 12 zachorowań wywołanych przez te bakterie.

Wszystkie zgłoszone przez lekarzy przypadki dotyczyły pojedynczych, niepowiązanych epidemiologicznie zachorowań w środowisku domowym. Podobnie jak w 2017 r. najwięcej zakażeń odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej do 10 roku życia (9 na 16 przypadków). Głównym nośnikiem bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych były potrawy z jaj.

Zauważyć należy, że obok zakażeń jelitowych wywoływanych przez pałeczki *Salmonella*, co roku wykrywano również inne bakteryjne zakażenia jelitowe o ustalonej etiologii.

Wykres nr 1

W 2018 r. zarejestrowano 2 przypadki zakażenia jelit u osób starszych wywołane przez bakterię *Escherichia coli*.

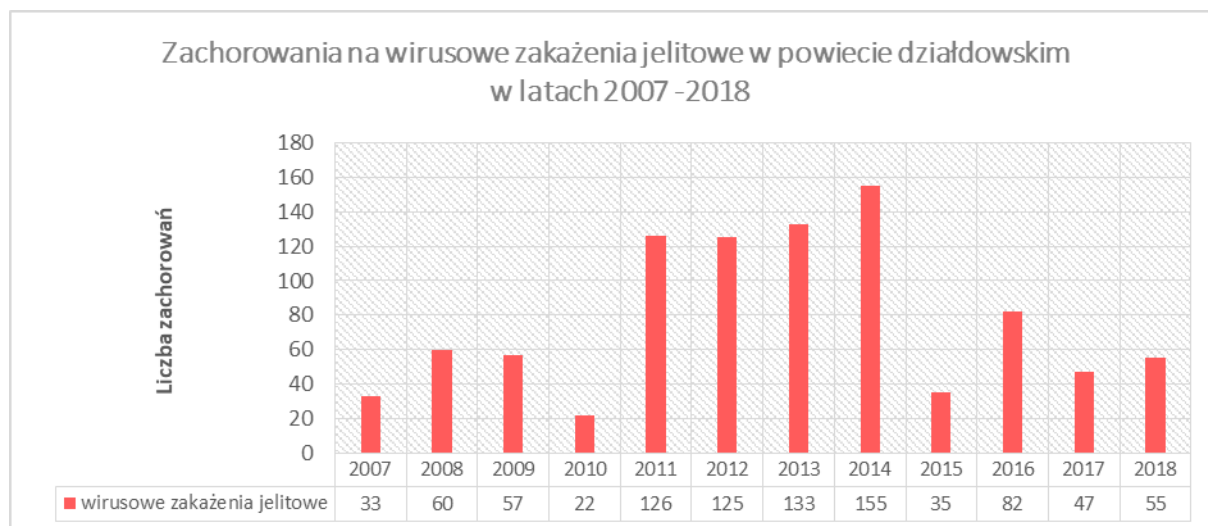
Bakteria *Escherichia coli* – wchodzi w skład naturalnej mikroflory jelitowej człowieka, wspomaga trawienie pokarmów i produkcję witamin. Jednak poza szczepami pożytecznymi dla naszego organizmu, występują także szczepy *Escherichia coli* chorobotwórcze, które wywołują m.in. różnorodne postaci ostrego biegunkę. Do zakażenia dochodzi przeważnie przez skażoną żywność i wodę. W ostatnich latach odnotowano istotny wzrost oporności na antybiotyki wśród patogennych szczepów *Escherichia coli*.

W powiecie działdowskim w 2018 r. nie odnotowano zakażeń żołądkowo-jelitowych wywołanych przez bakterię *Clostridium difficile*, w 2017 r. wykryto 12 przypadków tej choroby (wykres nr 1). Brak nowych przypadków zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* może świadczyć o wprowadzeniu względem pacjentów zakażonych tą bakterią odpowiedniego reżimu sanitarnego, który prowadzi do zahamowania rozprzestrzeniania się drobnoustrojów, zarówno w szpitalu jak i domach opieki.

Clostridium difficile – zakażenia wywołane przez tę bakterię są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych przebywających w szpitalach lub domach opieki. Choroba może mieć przebieg od łagodnej biegunki do postaci ciężkiej prowadzącej do poważnego uszkodzenia okrężnicy. Zakażenia *Clostridium difficile* stają się coraz poważniejszym problemem w aspekcie zakażeń szpitalnych oraz jako następstwo powszechnego stosowania antybiotyków, także ambulatoryjnie.

Natomiast liczbę zarejestrowanych przypadków zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci i dorosłych w powiecie działdowskim w latach 2007-2018 przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres nr 2

Biegunki i zatrucia pokarmowe ciągle są ważną przyczyną chorobowości u dzieci w wieku do lat dwóch. W tej grupie wiekowej, zakażenia jelitowe szczególnie często mogą prowadzić do znacznego odwodnienia oraz do zaburzeń elektrolitowych.

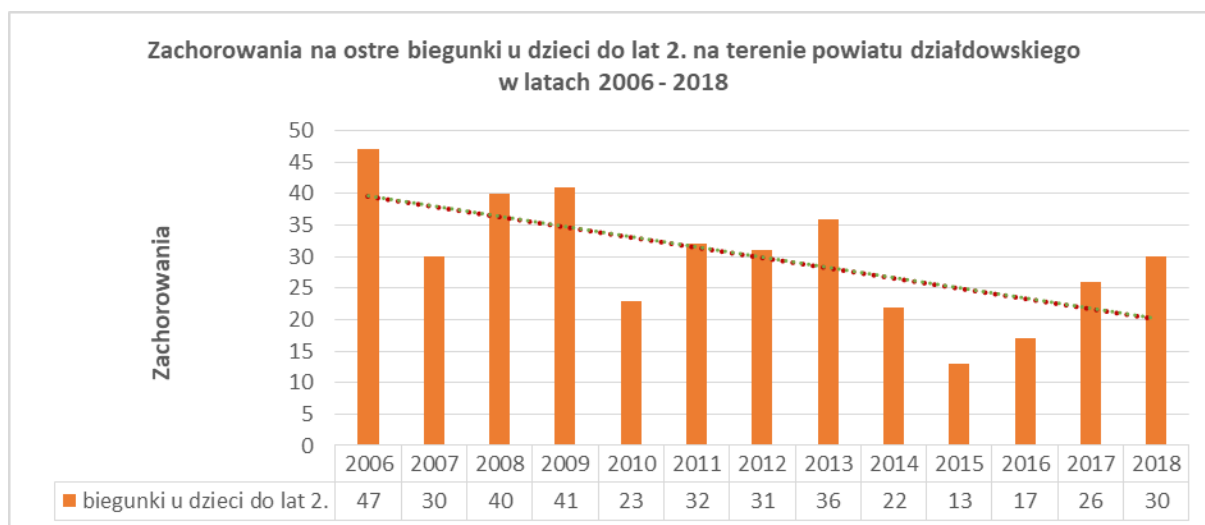
W 2018 r. odnotowano dalszy wzrost zachorowań na ostre bliżej nieokreślone biegunki (BNO) o nierozpoznanej etiologii u dzieci w wieku do lat 2 (liczba zachorowań zwiększyła się z 26 przypadków w 2017 r. do 30 w 2018 r. - wykres nr 1 i 3).

Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na ostre biegunki u dzieci w wieku do lat 2 zarejestrowanych w latach 2006-2018 wynika, że pomimo występującej zmienności utrzymuje się tendencja spadkowa zachorowań (wykres nr 3).

Ponadto w 2018 r. w powiecie działdowskim odnotowano nieznaczny wzrost liczby zarejestrowanych przypadków zakażeń pokarmowych o etiologii wirusowej u dzieci w wieku do lat 2, które najczęściej wywoływane są przez rotawirusy (2017 r.-23 i 2018 r.-31).

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko biegunkom wirusowym wywołwanym przez rotawirusy. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe) u dzieci do ukończenia 24 tygodnia życia. W powiecie działdowskim w 2018 r. zaszczepiono 186 dzieci (2017 r. - 214).

Wykres nr 3

Wzrost liczby rozpoznanych zakażeń nie zawsze musi być oznaką pogarszania się sytuacji epidemiologicznej danej choroby lecz może świadczyć o poprawie zgłaszalności oraz wzmocnieniu nadzoru nad rejestracją danej choroby.

Należy podkreślić, że w powiecie działdowskim do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi wyłącznie w środowisku domowym, dlatego należy kontynuować działania edukacyjne w celu zwiększenia świadomości dotyczącej znaczenia higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków.

Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych – w latach 2014-2018 nie zarejestrowano w naszym powiecie żadnego ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego ani żadnego przypadku zatrucia grzybami (w 2013 r. – jedno ognisko zatrucia pokarmowego w środowisku domowym).

Dur brzuszny, dury rzekome – na terenie powiatu działdowskiego pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się jeden nosiciel duru brzuszego.

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego i inne choroby zakaźne

W opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny obecna stabilna sytuacja epidemiologiczna wielu groźnych chorób zakaźnych jak błonica, tężec, polio, krztusiec czy odra jest wynikiem systematycznie i konsekwentnie prowadzonych szczepień ochronnych przeciwko tym chorobom. Szczególnie korzystne tendencje odnotowano w zapadalności na te choroby zakaźne, w stosunku do których

program obowiązkowych szczepień ochronnych został skorygowany i uzupełniony w ostatnich latach.

Choroby zakaźne wieku dziecięcego – w przypadku tych chorób obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat, zmienność liczby zachorowań.

Świnka

Spadkowy trend zachorowań na świnkę zaobserwowano po wprowadzeniu od 2004 r. obowiązkowych szczepień przeciw odrze-świnie-różyczce (zamiast szczepień wyłącznie przeciw odrze).

Z porównania liczby zachorowań na świnkę w powiecie działdowskim w latach 2004-2018 wynika, że po wprowadzeniu powszechnych szczepień szczepionką trójskładnikową (odra, świnka, różyczka), w naszym powiecie od 2007 r. notuje się co najwyżej pojedyncze przypadki zachorowań (*wykres nr 4*). W minionym roku zgłoszono 1 przypadek wystąpienia choroby (w 2017 r.-3, w 2016 r.-1).

Wykres nr 4

Świnka (zapalenie przyusznic) jest wirusową chorobą wieku dziecięcego, ale chorują na nią również dorośli. W przebiegu choroby może dojść do powikłań prowadzących do niepłodności mężczyzn.

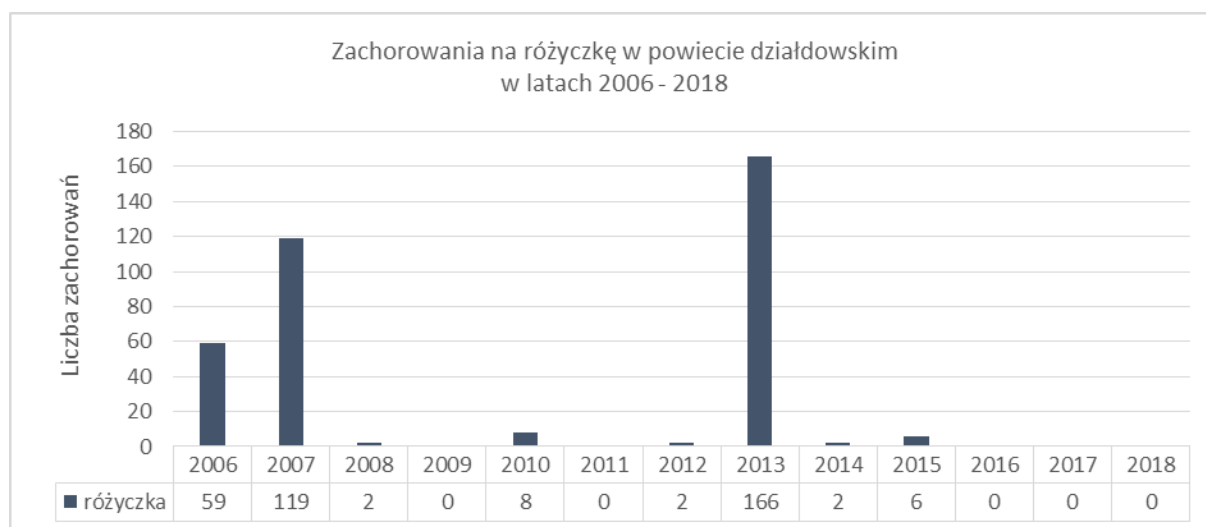
Różyczka

W latach 2016-2018 w powiecie działdowskim nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na różyczkę. Po wygaśnięciu epidemii wyrównawczej różyczki, która wystąpiła

w 2013 r. nie obserwowano znaczącego wzrostu zachorowań (2014 r.-2 zachorowania, 2015 r.-6).

Gwałtowny wzrost zachorowalności na różyczkę w 2013 r. miał charakter epidemii wyrównawczej i występował w całym kraju. Zachorowania dotyczyły głównie młodych nieszczepionych mężczyzn. W Polsce obowiązkowe szczepienia przeciwko różyczce wprowadzono w 1988 r., jednak początkowo wykonywane były tylko u dziewcząt w 13 roku życia. Obowiązkowe szczepienia chłopców wprowadzono w 2004 r. Epidemie wyrównawcze chorób zakaźnych to cyklicznie występujące wzrosty zachorowań, które najczęściej występują wraz ze zwiększeniem się w populacji liczby osób wrażliwych na zakażenie. Należy podkreślić, że choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiegającą bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w ciąży może doprowadzić do wad rozwojowych płodu. Dlatego tak ważne jest szczepienie kobiet planujących macierzyństwo. Ponadto choroba ta w rzadkich przypadkach może przyczyniać się do niepłodności męskiej.

Wykres nr 5

Odra

Na terenie powiatu działowskiego od wielu lat nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę. Odra jest bardzo zaraźliwą wirusową chorobą zakaźną. Zakażenie szerzy się drogą powietrzno-kropelkową, czyli przez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną ale można zarazić się również na odległość np. przebywając w tym samym pomieszczeniu, w którym znajduje się osoba chora. Choroba bardzo łatwo przenosi się z osoby chorej na osoby nieuodpornione. Odra jest chorobą wieku dziecięcego, jednak na

zachorowanie narażone są osoby w każdym wieku. Choroba może przebiegać z powikłaniami (np. zapalenie oskrzeli, ucha środkowego, zatok, odrowe zapalenie opon rdzeniowych i mózgu, podostre stwardniające zapalenie mózgu, które rozwija się kilka do kilkunastu lat po przebyciu zachorowania). Choroba jest również niebezpieczna dla kobiet w ciąży.

Przed wprowadzeniem szczepień przeciw odrze (lata 1955-1974), na odrę chorowało prawie każde dziecko. Epidemie odry występowały regularnie co 2-3 lata. W latach występowania epidemii liczba zachorowań wynosiła od 135 do 200 tys. osób, notowano 200-300 zgonów dzieci, a u tysięcy osób choroba przebiegała z powikłaniami (źródło: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny).

Zgodnie z aktualną wiedzą w dziedzinie wakcynologii w celu wytworzenia pełnej i długoletniej odporności przeciwko odrze należy przyjąć dwie dawki szczepionki podanej powyżej pierwszego roku życia.

Pierwsza szczepionka przeciw odrze została opracowana w 1963 r. W Polsce obowiązkowe szczepienia przeciw odrze wprowadzono w 1975 r. Początkowo szczepiono jedną dawką szczepionki dzieci w 12-15 miesiącu życia. Dwudawkowy schemat szczepienia wprowadzono od 1991 r. Powtórne szczepienia (przypominające) wykonywano u dzieci w wieku 8 lat. W 1994 r. przesunięto podanie drugiej dawki szczepionki przeciw odrze z 8 na 7 rok życia. Natomiast w 2004 r. wprowadzono dwie dawki szczepionki MMR (przeciw śwince, odrze i różyczce), którą podawano dzieciom w 13-14 miesiącu życia oraz w 10 roku życia. Od 2019 r. ze względu na sytuację epidemiologiczną drugie szczepienie (dawka przypominająca) będzie wykonywane już w 6 roku życia dziecka, przed pójściem do szkoły.

W 2018 r. szczepieniom przeciwko odrze podlegały dzieci, które ukończyły pierwszy rok życia oraz dzieci z rocznika 2009. W powiecie działowskim w obydwu grupach wiekowych wskaźnik dzieci zaszczepionych był wysoki i wynosił odpowiednio 99,5% i 96,0% (do uzyskania odporności zbiorowiskowej wymagany poziom wyszczepialności wynosi powyżej 95%). Czasowe odroczenia szczepień wynikały ze zwiększonej zachorowalności na ospę wietrzną, której przechorowanie jest przesłanką do przesunięcia terminu szczepień.

W przypadku zgłoszenia podejrzenia zachorowania na odrę sposób postępowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynika z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 września 2016 r. w sprawie metody zapobiegania odrze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1418), wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Krajowego Konsultanta w dziedzinie chorób zakaźnych oraz Programu WHO eliminacji odry/różyczki realizowanego w Polsce

opracowanego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny. Wyżej wymienione rozporządzenie umożliwia nieodpłatne szczepienie wszystkich osób narażonych na styczność z osobą chorą lub podejrzaną o zachorowanie na odrę niezależnie od ich wieku lub obywatelstwa: w tym osób dorosłych, które ukończyły 19 rok życia oraz przebywających na obszarze Polski krócej niż 3 miesiące, cudzoziemców oraz ich dzieci. Podstawowym celem działań jest rozpoznanie choroby zakaźnej, przecięcie dróg szerzenia się choroby oraz ochrona osób wrażliwych.

Zachorowania na odrę w Polsce są związane przede wszystkim z zawlekaniem choroby z zagranicy przez osoby podróżujące lub zakażeniem osób, które nie są zaszczepione przeciwko odrze przez osoby nie będące narodowości polskiej. Na terenie Polski, w okresie od 1 stycznia do 15 listopada 2018 r. odnotowano 193 przypadki zachorowań na odrę. W analogicznym okresie roku 2017 zgłoszono ich 60.

(źródło: komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie zachorowań na odrę w kraju z dnia 19.11.2018 r.).

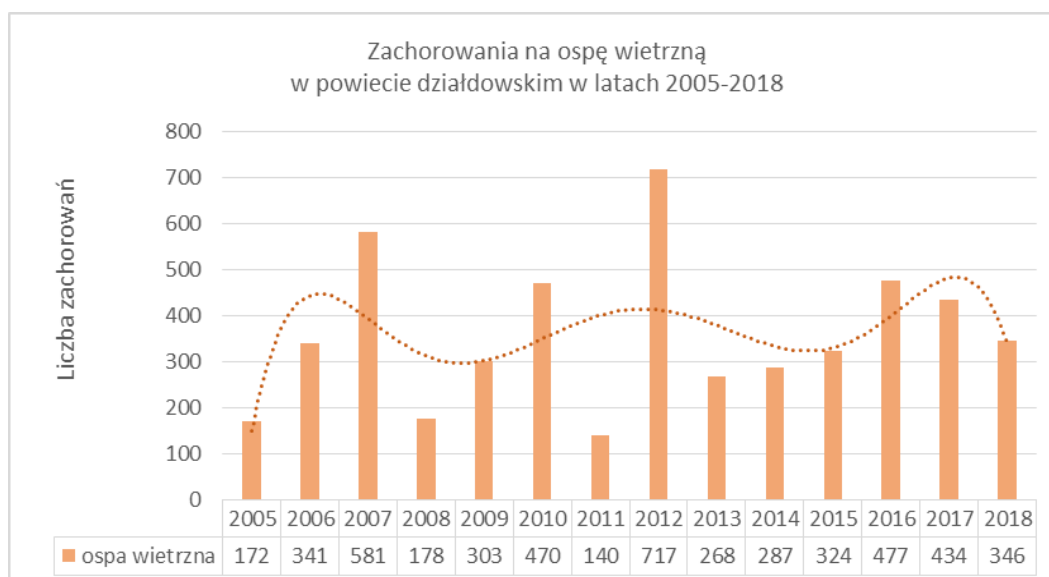
Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest po grypie i chorobach grypopochodnych najczęściej występującą chorobą zakaźną w powiecie działdowskim. W 2018 r. wystąpił dalszy spadek zarejestrowanych zachorowań na tę chorobę (2016 r.-477, 2017 r.-434, 2018-346).

W przypadku ospy obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat zmienność liczby zachorowań.

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko ospie wietrznej. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2018 r. zaszczepiono 90 dzieci (2017 r.-73).

Wykres nr 6

Inwazyjna choroba meningokokowa (IchM)

W roku 2018 zarejestrowano jeden przypadek zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową (w latach 2016-2017 nie odnotowano zgłoszeń). Zachorowanie wystąpiło u dziecka w drugim roku życia i było wywołane przez bakterię *Neisseria meningitidis typu B*, potwierdzoną laboratoryjnie w Krajowym Ośrodku Referencyjnym KOROUN (Krajowy Ośrodek Referencyjny ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego).

IchM jest chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego o ciężkim przebiegu klinicznym, w 10% przypadków kończąca się zgonem. Ryzyko zakażenia dotyczy wszystkich grup wiekowych, jednak najczęściej choroba występuje u dzieci do 5 roku życia, a zwłaszcza u dzieci poniżej 1 roku życia. Następnie chorują osoby w przedziale wiekowym od 11 do 24 lat. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową przez kontakt bezpośredni z bezobjawowym nosicielem lub osobą chorą. Materiałem zakaźnym jest wydzielina z nosa i gardła nosicieli lub osób chorych. Przemijające bezobjawowe nosicielstwo występuje u ok. 5-10% ludności. W Polsce najczęściej występują meningokoki grupy B i C.

Najskuteczniejszą metodą profilaktyki zakażeń wywołanych przez *Neisseria meningitidis* są szczepienia ochronne. W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2018 r. zaszczepiono 90 dzieci przeciwko meningokokom serogrupy C najczęściej wywołującym ogniska epidemiczne (2017 r.-22).

Neisseria meningitidis jest istotnym czynnikiem etiologicznym bakteryjnych pozaszpitalnych ciężkich zakażeń inwazyjnych przebiegających jako zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i sepsa.

Krztusiec (koklusz)

W powiecie działdowskim w 2018 r. nie zarejestrowano żadnego zachorowania na krztusiec (2017 r. – 2 przypadki). Krztusiec jest ostrą bakteryjną chorobą zakaźną dróg oddechowych, występującą głównie u dzieci. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. Krztusiec jest chorobą bardzo zaraźliwą. Wskaźnik podatności na zakażenie (osób nieodpornych) w wyniku kontaktu z osobą chorą na krztusiec jest bardzo wysoki i wynosi do 90%. U niemowląt do 6 miesiąca życia choroba może mieć bardzo ciężki przebieg i doprowadzić do zgonu.

Z analizy wykonania szczepień ochronnych wynika, że w powiecie działdowskim uzyskano bardzo dobre wskaźniki stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciwko

krztuścowi. Zgodnie z Kalendarzem szczepień immunizacja rozpoczyna się w 2 miesiącu życia, natomiast ostatnia dawka przypominająca szczepienia podawana jest w 14 roku życia dziecka (*tabela nr 2 i 2a*).

W przypadku krztuśca występuje naturalne zanikanie odporności wraz z upływem czasu od ostatniej dawki szczepionki lub przechorowania. Indywidualna odporność po szczepieniu lub zachorowaniu utrzymuje się przez okres od 3 do 15 lat (średnio 5-7 lat). Stopniowo zwiększa się odsetek populacji wrażliwej na zakażenie. Wzrost liczby zachorowań na krztusiec występuje cyklicznie co 3 do 5 lat. Ostatnia epidemia wyrównawcza krztuśca wystąpiła w latach 2015-2016. W celu osiągnięcia wzrostu odporności zbiorowiskowej dającej ochronę osobom nieodpornym, zaleca się obok prowadzenia powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży, stosowanie szczepień przypominających u osób dorosłych.

Inne choroby zakaźne

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Dzięki wprowadzeniu do Programu Szczepień Ochronnych w 1989 r. obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży przeciw WZW typu B znacznie zmniejszyła się zachorowalność na tę chorobę. Nabyta odporność poszczepienna, jak i odporność naturalna zapewniają długotrwałą ochronę przed zachorowaniem, prawdopodobnie do końca życia.

W porównaniu do roku 2016 kiedy w powiecie działdowskim zarejestrowano 4 nowo wykryte przypadki wzv B o charakterze przewlekłym, w 2017 r. odnotowano tylko 1 taki przypadek a w 2018 r. nie odnotowano żadnego zachorowania.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (zakażenie wirusem HCV) jest jednym z najpoważniejszych problemów epidemiologicznych w obszarze chorób zakaźnych w kraju. Zwalczenie tej choroby zakaźnej jest również jednym z priorytetów zdrowia publicznego na świecie. W 2016 r. Światowa Organizacja Zdrowia przyjęła globalną strategię dotyczącą wirusowego zapalenia wątroby na lata 2016–2021, której głównym celem jest eliminacja wirusowego zapalenia wątroby typu C jako problemu zdrowia publicznego do roku 2030.

W Polsce w ostatnich latach odnotowuje się wzrost liczby wykrywanych rocznie przypadków wzv C, co może świadczyć o poprawiających się możliwościach diagnozowania

tej choroby. Jednak zdaniem epidemiologów liczba zachorowań wykrywanych w kolejnych latach i rejestrowanych w systemie nadzoru nad chorobami zakaźnymi nie przedstawia rzeczywistej sytuacji epidemiologicznej wzw C, ponieważ większość zakażeń (ok. 80%), ze względu na wieloletni bezobjawowy przebieg choroby jest nierozpoznana.

Na podstawie dużego badania epidemiologicznego przeprowadzonego w Polsce w latach 2012-2016 szacuje się, że w Polsce liczba osób zakażonych wynosi w przybliżeniu 200 000 (wg danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny).

Obecnie do zakażeń HCV dochodzi najczęściej podczas wykonywania drobnych zabiegów medycznych (iniekcje, pobrania krwi, usuwanie znamion, zabiegi stomatologiczne), przy zabiegach medycyny estetycznej (mikrodermabrazja, usuwanie zmarszczek, botoks), a w placówkach niemedyceńskich podczas wykonywania zabiegów kosmetycznych (manicure, pedicure), czy zabiegów upiększających (tatuaż, piercing). Przeprowadzanie zabiegów z naruszeniem procedur higieniczno-sanitarnych niesie istotne ryzyko zakażenia HCV, HBV i HIV. Ponadto badania pokazują, że do grupy szczególnie narażonej na zakażenie należą osoby przyjmujące narkotyki drogą iniekcji. Zakażenie wirusem HCV może przytrafić się również w warunkach domowych, gdy członkowie rodziny, najczęściej nieświadomi zakażenia, używają wspólnych przyborów higienicznych (np. maszynki do golenia, czątki do paznokci, czy szczoteczki do zębów). Czasami do zakażenia dochodzi w drodze kontaktu seksualnego.

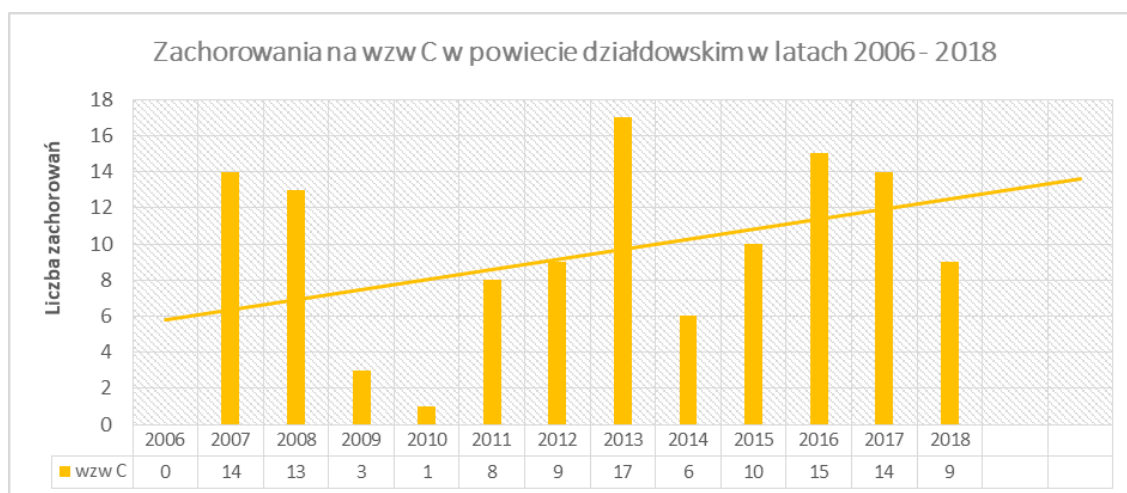
Do potwierdzenia zakażenia konieczne jest przeprowadzenie badania diagnostycznego w kierunku HCV. Przeciw WZW-C nie można się zaszczepić, ale możliwe jest już skuteczne, pełne wyleczenie.

Liczbę zarejestrowanych zakażeń WZW typu C w powiecie działdowskim w latach 2006-2018 przedstawia poniżej zamieszczony wykres nr 7.

Z uwagi, że dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko wzw typu C poprawę sytuacji epidemiologicznej można uzyskać poprzez zapewnienie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych udzielania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów w placówkach niemedyceńskich, podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek.

W tym celu Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie prowadzi działania nadzorująco-edukacyjne nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz nad zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi i tatuażu, funkcjonującymi na terenie powiatu działdowskiego.

Wykres nr 7

Grypa i choroby grypopodobne

W 2018 r. najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi w powiecie działdowskim były grypa i choroby grypopodobne. Wzrost zarejestrowanej liczby zachorowań wynika z wysokiej zgłaszalności tych chorób przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. W 2018 r. liczba zarejestrowanych zgłoszeń zachorowań na grypę i grypopodobnych wynosiła 15.939 (2017 r.-12.654 przypadki), 40 osób poddano hospitalizacji ze względu na nasilone objawy ze strony układu oddechowego. Przebieg choroby u małych dzieci i osób starszych może być szczególnie niebezpieczny. W 2018 r. leczeniem szpitalnym objęto 14 dzieci w wieku do lat 4 oraz 13 osób powyżej 65 roku życia.

Zachorowania na grypę mają charakter sezonowy i występują przede wszystkim w okresie od października do kwietnia.

Również w przypadku tej choroby najskuteczniejszą formą profilaktyki zachorowań są szczepienia ochronne, w Polsce są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe). W powiecie działdowskim w 2018 r. przeciwko grypie zaszczepiano 1.129 osób (2017 r.-1.056).

W 2017 r. odnotowano 1 zgon z powodu choroby zakaźnej, którego bezpośrednią przyczyną była ostra niewydolność oddechowa w przebiegu grypowego zapalenia płuc, w 2018 nie notowano zgonów.

Wykres nr 8

Choroby odzwierzęce - borelioza, wścieklizna

Borelioza

Borelioza uznawana jest za najczęściej występującą w Polsce chorobę przenoszoną przez kleszcze. Jest to choroba wywoływana przez bakterie, krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. W 2018 r. w powiecie działdowskim podobnie jak w roku poprzednim zarejestrowano 24 zachorowania na boreliozę. Od kilku lat liczba rejestrowanych potwierdzonych przypadków boreliozy utrzymuje się na podobnym poziomie (wykres nr 9).

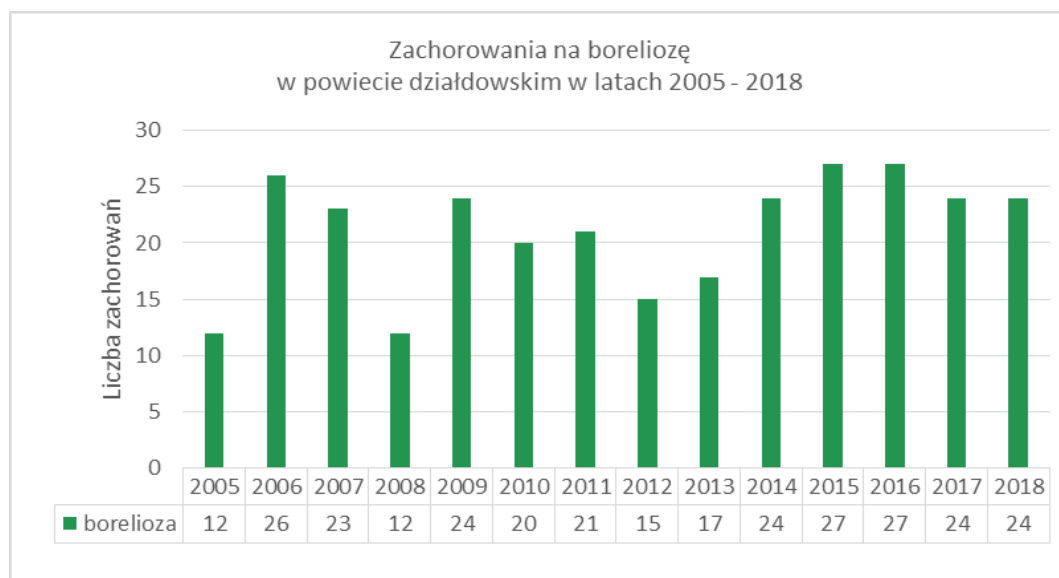
Wskaźnik zapadalności na boreliozę (tj. liczba zachorowań na 100 tys. ludności) dla powiatu działdowskiego wyniósł 36,67 i był niższy od przeciętnej dla województwa warmińsko-mazurskiego (91,08) oraz od przeciętnej krajowej (52,41).

Najbardziej narażeni na zachorowanie są pracownicy zatrudnieni w leśnictwie, myśliwi oraz osoby zbierające runo leśne.

Borelioza jest chorobą wieloukładową i nieleczona może doprowadzić nawet do zgonu. Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko tej chorobie. Dlatego ważne jest wczesne jej rozpoznanie oraz informowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zakażeniom.

Zamieszczony poniżej wykres przedstawia zachorowania na boreliozę w latach 2005-2018.

Wykres nr 9

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Podobnie jak w roku 2017 w powiecie działdowskim nie został zgłoszony żaden przypadek zachorowania na KZM (w 2016 r. - 1 przypadek). KZM jest ciężką, ostrą chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego. Przenoszony przez kleszcze wirus atakuje mózg lub rdzeń kręgowy. Choroba może mieć ciężki przebieg i prowadzić do trwałych następstw w postaci porażenia nerwów, niedowładów kończyn, zaburzeń koncentracji lub depresji, a nawet zgonu.

Najskuteczniejszą metodą zabezpieczenia przed kleszczowym zapaleniem mózgu i jego następstwami są szczepienia, w Polsce są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe, odpłatne). W 2018 r. przeciwko KZM zaszczepiono 104 osoby (2017 r.-42). Główny Inspektor Sanitarny zaleca je szczególnie osobom stale lub czasowo przebywającym na terenach endemicznego występowania zakażonych kleszczy i wykonującym zawody związane z rolnictwem czy leśnictwem lub aktywnie spędzającym czas na świeżym powietrzu.

Zapobieganie wściekliznie

W 2018 r. w powiecie działdowskim nie potwierdzono żadnego przypadku wścieklizny u zwierząt. Zarejestrowano 71 przypadków pokąsań przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (2017 r. -87). Do szczepień p/wściekliznie zakwalifikowano 11 osób (w 2015 r. – 12, w 2016- 9, w 2017-14) z powodu pogryzienia przez nieznane psy i koty oraz brakiem możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierząt.

Należy zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Strażą Miejską i Strażą Gminną oraz z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi.

Gruźlica, HIV/AIDS oraz kiła

Od 1 stycznia 2014 r. do zakresu obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie weszły zadania związane z prowadzeniem rejestru zachorowań/podejrzeń zachorowań na gruźlicę i choroby przenoszone drogą płciową. Wprowadzone rozwiązania, mają na celu m.in. zapewnienie skuteczności i szczelności nadzoru nad osobami chorymi na gruźlicę płuc, obowiązany do leczenia w warunkach hospitalizacji (gruźlica prątkująca) lub w warunkach leczenia otwartego.

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywoływaną przez bakterie (prątki gruźlicy z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*) i zaraźliwą – prątki wraz z wdychanym powietrzem przenoszą się od chorej osoby na zdrową.

Gruźlica przenosi się głównie drogą kropelkową, bardzo rzadko na drodze pokarmowej lub przez kontakt ze skórą czy śluzówką. Zagrożenie przeniesienia zakażenia na inne osoby występuje tylko w przypadku gruźlicy płuc i to w okresie prątkowania. Chorzy wydają prątki wraz z kropelkami wydzieliny z dróg oddechowych podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania, krzyku ale również podczas mówienia i głośnego śmiechu.

Gruźlica jest chorobą przewlekłą i najczęściej rozwija się w płucach. W 2017 r. w Polsce odsetek chorych na gruźlicę płuc wynosił 95,6% zarejestrowanych przypadków zachorowań. Natomiast gruźlica innych narządów i tkanek stanowiła 4,4% wszystkich zarejestrowanych przypadków zachorowań na gruźlicę w 2017 r. (*zarejestrowano następujące przypadki gruźlicy pozapłucnej: gruźlicze zapalenie opłucnej, gruźlicę obwodowych węzłów chłonnych, gruźlicę kości i stawów, gruźlicę narządów moczowo płciowych, gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu*), źródło danych: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny.

Pomimo, że najwyższe ryzyko zachorowania na gruźlicę występuje w okresie pierwszych 2 lat od zakażenia, to u osób zakażonych utrzymuje się ono przez całe życie. Choroba może się rozwinąć u 5-10% osób zakażonych prątkami, u pozostałych pozostaje w stanie tzw. drzemiącego zakażenia (można to potwierdzić np. poprzez wykonanie testu tuberkulinowego).

Gruźlica jest chorobą, która może się rozwinąć w wiele lat od zakażenia pierwotnego, choroba może również nawracać po wielu latach od przebytego leczenia. Ryzyko

zachorowania zwiększają m.in.: stały kontakt z chorą osobą, trwające choroby, zakażenie wirusem HIV, złe warunki życia, stres, niewłaściwe odżywianie, nadużywanie alkoholu czy używanie narkotyków.

W powiecie działdowskim roku 2018 r. zarejestrowano 10 nowych zachorowań na gruźlicę (w 2017 r. zarejestrowano 6 zachorowań). Wszystkie osoby chore i z najbliższego kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Chorzy podlegają obowiązkowemu leczeniu i przebywają pod stałym nadzorem lekarza specjalisty w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy w Działdowie. Osoby ze styczności, przebywające w stałym kontakcie z chorymi zostały skierowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie do lekarza rodzinnego z zaleceniem wykonania nieodpłatnego badania RTG płuc.

Wzrost liczby wykrywanych rocznie przypadków gruźlicy nie musi wynikać z pogorszenia sytuacji epidemiologicznej lecz może świadczyć o poprawiających się możliwościach diagnozowania choroby (poprawą wykrywalności) oraz wzmocnieniu nadzoru nad rejestracją tej choroby. Należy podkreślić bardzo dobrą współpracę z lekarzami jednostek ochrony zdrowia w zakresie zwalczania gruźlicy.

W Polsce istnieje obowiązek szczepień przeciwko gruźlicy. Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych szczepienie to wykonuje się w pierwszej dobie życia noworodka.

W 2018 r. zarejestrowano 2 nowe zakażenia wirusem HIV oraz 1 zachorowanie na AIDS (w 2015 r.-2 zakażenia, w 2016- 1, w 2017-2; nie notowano zachorowań na AIDS).

W 2018 r. odnotowano 1 przypadek zachorowania na kiłę, w 2017 r. nie zarejestrowano zachorowań (w 2015 r. – 3 zachorowania, w 2016 r. – 2 zachorowania).

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W roku 2018 w powiecie działdowskim działalność lecznicza wykonywana była w 54 obiektach zarejestrowanych jako podmioty lecznicze i w 44 obiektach prowadzących działalność leczniczą w formie praktyki zawodowej. Przeprowadzono ogółem 84 kontrole w zakresie oceny pomieszczeń i urządzeń, przestrzegania przez personel medyczny procedur mających na celu zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych oraz nadzoru nad prawidłową gospodarką odpadami medycznymi.

W roku 2018 zrealizowano następujące inwestycje:

- rozbudowano istniejący budynek przychodni przy ul. Lidzbarskiej 33 w Działdowie oddając do użytku dodatkowe gabinety lekarskie, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, poczekalnie i biura;
- przeprowadzono generalny remont i modernizację budynku przychodni w Płońnicy oraz przychodni NZOZ WEL-MED, ul. Brzozowa 10 w Lidzbarku;
- w 12 podmiotach przeprowadzono prace remontowe i modernizacyjne, polegające między innymi na malowaniu pomieszczeń oraz wymianie mebli i urządzeń medycznych;
- w Działdowie, Lidzbarku i Iłowie-Osadzie powstały nowe gabinety stomatologiczne.

Przeprowadzone remonty i modernizacje przyczyniły się do poprawy stanu sanitarnego obiektów oraz bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów. Wszystkie podmioty lecznicze znajdujące się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie spełniają wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r. poz. 739).

W 2018 r. zakończyły działalność dwa gabinety okulistyczne prowadzone w formie praktyki zawodowej oraz pracownia mammografii w Działdowie.

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2018 r.

Realizacja szczepień ochronnych

Realizacja szczepień ochronnych odbywa się zgodnie z aktualnym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych (PSO), który jest wydawany przez Głównego Inspektora Sanitarnego i ogłaszany w dzienniku urzędowym Ministra Zdrowia.

Kalendarz szczepień na 2018 r. obejmował szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży (finansowane z budżetu państwa) oraz szczepienia dodatkowe (zalecane), które są odpłatne.

Należy podkreślić, że w Polsce istnieje ustawowy obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym.

Celem szczepień jest m.in. wytworzenie odporności zbiorowiskowej przeciwko określonym chorobom zakaźnym. Odpowiednio wysoki odsetek osób uodpornionych

w drodze szczepień ochronnych (wynoszący ok. 95%) jest skuteczną formą ochrony osób nieodpornych, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być zaszczepione.

W wyniku realizacji powszechnych szczepień ochronnych w odniesieniu do chorób zakaźnych, które występują tylko u człowieka (nie mają rezerwuaru zwierzęcego), przy zastosowaniu szczepionek o wysokiej skuteczności, możliwe jest całkowite zwalczenie choroby zakaźnej na całym świecie z wyeliminowaniem wywołującego ją patogenu. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia globalnych programach eliminacji (brak zachorowań na terenie kraju) i eradykacji (całkowite wyeliminowanie choroby na świecie) takich chorób jak odra i różyczka oraz poliomyelitis. Dotychczas właśnie w wyniku szczepień ochronnych doprowadzono do globalnej eradykacji ospy prawdziwej.

W Polsce w ramach Programu Szczepień Ochronnych prowadzone są szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży w wieku do 19 roku życia. Obowiązek szczepień ochronnych dotyczy następujących chorób zakaźnych: gruźlica, wirusowe zapalenie wątroby typu B, ostre nagminne porażenie dziecięce (poliomyelitis), inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, błonica, krztusiec, tężec, odra, różyczka, nagminne zakażenie przyusznic (świnka). Ponadto dzieci uczęszczające do żłobków podlegają obowiązkowym szczepieniom przeciw ospie wietrznej. Szczepienia obowiązkowe wykonywane są również poekspozycyjnie przeciw tężcowi, wściekliznie i błonicy.

Szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) w powiecie działdowskim były realizowane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2018 rok w 13 punktach szczepień znajdujących się w przychodniach zdrowia oraz w Oddziale Noworodków i Wcześnieaków, Poradni Chirurgicznej, Szpitalnym Oddziale Ratunkowym i Stacji Dializ Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Działdowie.

Zgodnie z danymi przesłanymi przez placówki służby zdrowia, odsetek wykonania obowiązkowych szczepień u dzieci i młodzieży w powiecie działdowskim przedstawia się następująco:

Dzieci urodzone w 2018 r. - pierwszy rok życia

Liczba osób w roczniku – 554

- 100 %, szczepienie p/gruźlicy;
- 61,6 %, szczepienie pierwotne (II dawki) p/wzw B;

- 57,9% szczepienie pierwotne (III dawki) p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 64,3% - szczepienie pierwotne przeciwko *Streptococcus pneumoniae*.

Dzieci urodzone w 2017 r. - drugi rok życia

Liczba osób w roczniku - **619**

- 98,5 % - szczepienie uzupełniające (III dawki) p/wzw B;
- 68,5 % - szczepienie uzupełniające (IV dawki) p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 98,5 % - szczepienie podstawowe (I dawka) p/odrze, śwince oraz różyczce;

Szczepienia w grupie dzieci do lat dwóch prowadzi się sukcesywnie według dat urodzenia.

Dzieci urodzone w 2013 r. – 6 rok życia:

Liczba osób w roczniku – **643**

- 96 % - szczepienie I przypominające p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis;

Dzieci urodzone w 2009 r. – 10 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **755**

- 96 % - szczepienie przypominające p/odrze, śwince oraz różyczce;

Dzieci urodzone w 2005 r. - 14 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **665**

- 99,5 % - szczepienie II przypominające p/błonicy, tężcowi i krztuścowi;

Dzieci urodzone w 2000 r. - 19 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **677**

- 97,5 % - szczepienie III przypominające p/ błonicy, tężcowi.

Szczepienia obowiązkowe dzieci z grup ryzyka:

1. Szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, wykorzystano 280 dawek szczepionki;
2. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej – wykorzystano 30 dawek szczepionki;

3. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi (DTPa) – wykorzystano 40 dawek szczepionki skojarzonej Pentaxim i 138 dawek szczepionki skojarzonej Infanrix IPV+HIB.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach

W 2018 r. przeciwko tężcowi uodporniono 576 osób, w tym 140 osób w przedziale wiekowym od 20 do 29 roku życia oraz 436 osób w grupie wiekowej od 30 roku życia i powyżej. Z powodu chwilowych braków w dostępie do szczepionki przeciwko tężcowi – osoby doraźnie zranione uodporniano szczepionką skojarzoną przeciwko błonicy i tężcowi – wykorzystano 106 dawek tej szczepionki.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w grupach ryzyka.

Podano 79 dawek szczepionki w następujących grupach:

1. osoby z bliskiego otoczenia nosicieli (osób zakażonych wirusem HBV - zapalenia wątroby typu B);
2. osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B;
3. osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV);
4. osoby przewlekle chore o wysokim ryzyku zakażenia;

Ponadto wykorzystano 113 dawek szczepionki Engerix u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową i osób dializowanych.

Szczepienia zalecane

W 2018 r. najwięcej szczepień zalecanych wykonano przeciw następującym chorobom:

- grypa, przeciw chorobie zaszczepiono 1.129 osób – osoby w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia stanowiły 60,5 % ogółu osób zaszczepionych.
- kleszczowe zapalenie mózgu – przeciw chorobie zaszczepiono 104 osoby;
- wirusowe zapalenie wątroby typu A, przeciw chorobie zaszczepiono 26 osób, w większości były to osoby wyjeżdżające prywatnie do krajów o wysokim ryzyku zakażenia – choroba brudnych rąk;
- biegunki wywołane przez rotawirusy, przeciw chorobie zaszczepiono 186 osób;
- zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), zaszczepiono 30 osób;
- zakażenia wywołane przez *Neisseria meningitidis*, zaszczepiono 90 osób;
- Ospa wietrzna, przeciw chorobie zaszczepiono 90 osób.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

W 2018 r. zarejestrowano 1 przypadek niepożądanego odczynu poszczepiennego po szczepieniu BCG, zakwalifikowanego jako odczyn łagodny. Zgodnie z obowiązującymi procedurami kopię zgłoszenia NOP przesłano do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie oraz do Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych i Wyrobów Medycznych w Warszawie.

Finansowanie szczepień przez jednostki samorządowe:

W 2018 r. Urząd Gminy w Rybnie sfinansował szczepienia u 24 dziewczynek urodzonych w 2006 r. przeciwko zakażeniu wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV).

Odmowa szczepień

W IV kwartale 2018 r. po raz pierwszy od kilku lat zarejestrowano zgłoszenie dotyczące niewykonania przez rodziców obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci. W terminach wynikających z Kalendarza Szczepień na rok 2018 nie zaszczepiono 7 dzieci.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie podjął działania w celu poinformowania rodziców, zarówno o konsekwencjach zdrowotnych, jak i prawnych unikania obowiązkowych szczepień ochronnych. Podjęto również działania w celu zapewnienia rodzicom dostępu do wszystkich niezbędnych informacji na temat szczepień ochronnych, szczególnie w kontekście nieprawdziwych opinii rozpowszechnianych przez niektóre środowiska kwestionujące zasadność szczepień oraz bezpieczeństwo ich stosowania.

W tabelach dołączonych do raportu zaprezentowano dane dotyczące wykonania szczepień ochronnych w powiecie działdowskim:

- *tabela nr 1*, liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi;
- *tabela nr 2 i 3*, procentowe wykonanie szczepień ochronnych w latach 2017-2018;
- *tabela nr 4*, wykonanie szczepień zalecanych (poza Kalendarzem Szczepień).

HIGIENA KOMUNALNA

Zaopatrzenie w wodę

W 2018 r. na terenie powiatu działdowskiego funkcjonowały 23 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym 2 wodociągi miejskie. Poza tym do zaopatrzenia ludności w wodę służył 1 wodociąg zakładowy oraz 1 studnia indywidualna wykorzystywana na potrzeby działalności gospodarczej (czynna w sezonie letnim).

Wszystkie ujęcia oparte są na wodach podziemnych. Czerpią wodę z czwartorzędowego piętra wodonośnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo.

Woda z głębokich warstw wodonośnych zawiera naturalnie podwyższone ilości żelaza i manganu, ale daje się łatwo uzdatniać, tak aby spełniała surowe wymogi stawiane dla wód przeznaczonych do spożycia. Uzdatnianie polega na wykorzystaniu naturalnych procesów napowietrzania, a następnie usunięciu osadów żelaza i manganu w procesie filtracji przez złoża piaskowe.

Stabilny skład bakteryjny i chemiczny wód podziemnych eliminuje konieczność stosowania w technologii uzdatniania związków chemicznych, w tym środków dezynfekcyjnych. Chlorowanie stosuje się tylko w sytuacjach awaryjnych w razie wtórnego zanieczyszczenia bakteryjnego i profilaktycznie po wykonaniu robót hydraulicznych.

W dniu 11.01.2018 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, uchylające dotychczasowe rozporządzenie z dnia 13.11.2015 r.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 13 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2017 r. poz. 328 oraz poz. 1566). Rozporządzenie ma na celu implementację dyrektywy Komisji (UE) 2015/1787 z dnia 6 października 2015 r. zmieniającej załączniki II oraz III do dyrektywy Rady 98/83/WE w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 260 z 07.10.2015, s. 6), zwanej dalej „dyrektywą 2015/1787”. Ponadto projekt rozporządzenia uwzględnia zmiany wynikające z praktycznego stosowania funkcjonujących od kilku lat rozwiązań prawnych dotyczących między innymi informowania konsumentów o jakości wody oraz regulację prawną stanowiącą realizację wniosku sformułowanego przez Najwyższą Izbę

Kontroli w związku z kontrolą P/16/045 „Ochrona jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi”.

Komisja Europejska wychodząc naprzeciw potrzebom weryfikacji monitorowania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw wody do spożycia, w świetle postępu naukowego oraz Wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia na temat jakości wody pitnej, przyjęła dyrektywę 2015/1787, która zmienia podejście do kwestii monitorowania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W nowym rozporządzeniu zastosowano co do zasady rozwiązanie obowiązujące w rozporządzeniu z dnia 13 listopada 2015 r., a wprowadzone zmiany mają na celu zapewnienie efektywnego monitoringu nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, umożliwiające zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

W rozporządzeniu m.in. doprecyzowano przesłanki stwierdzenia przez właściwego państwowego powiatowego lub państwowego granicznego inspektora sanitarnego warunkowej przydatności wody do spożycia; doprecyzowano również, że brak przydatności wody do spożycia może mieć miejsce w przypadku przekroczenia parametrów mikrobiologicznych oraz w sytuacji, gdy woda jest niezdatna do użycia, a jej jakość zagraża zdrowiu konsumentów. W przypadku stwierdzenia przez właściwego państwowego powiatowego lub państwowego granicznego inspektora sanitarnego braku przydatności wody do spożycia jednocześnie następuje wskazanie, po przeprowadzeniu oceny bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, czy woda może być wykorzystywana do innych celów niż do spożycia przez ludzi oraz doprecyzowano kwestie związane z informowaniem konsumentów o jakości wody w przypadku udzielenia zgody na odstępstwo, stwierdzenia warunkowej przydatności wody do spożycia oraz stwierdzenia braku przydatności wody do spożycia.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia program monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi obejmuje zarówno wyniki badań jakości wody uzyskane w ramach prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzoru nad jakością wody jak i wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej.

Wewnętrzna kontrola jakości wody realizowana przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne powiatu działdowskiego obejmuje ustalanie harmonogramu pobierania próbek wody do badań jakości wody, zgodnie z częstotliwością określoną w rozporządzeniu

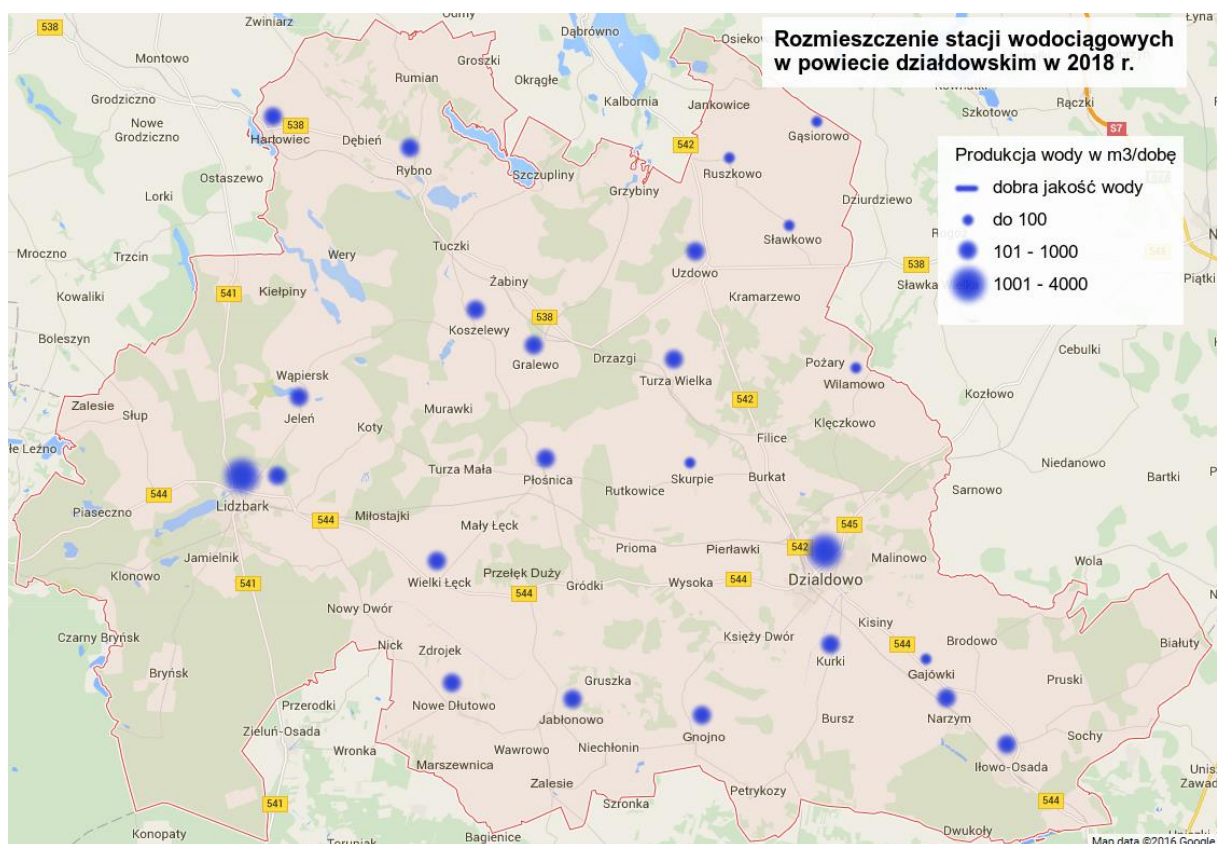
w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Działdowie, tak aby liczba próbek, w miarę możliwości, rozkładała się równomiernie w czasie i miejscu.

Należy zauważyć, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gmin, obowiązek zabezpieczenia mieszkańców w wodę do celów spożywczych w niezbędnych ilościach wynika zarówno z ustawy o samorządzie gminnym, jak i z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Na terenie powiatu jest jeszcze kilkanaście miejscowości (wieś, osada, kolonia, przysiółek), gdzie jedynym źródłem wody są płytkie studnie przydomowe. Tereny te zamieszkuje ok. 250 osób. Poza tym na terenach zwodociągowanych, ze względu na duże rozproszenie gospodarstw, nie wszyscy przyłączeni są do sieci wodociągowej, ok. 310 mieszkańców korzysta jeszcze z ujęć własnych.

Mapa Nr 1

Rozmieszczenie stacji wodociągowych w powiecie działdowskim w 2018 r.

Działania naprawcze, rozbudowa i modernizacja

W efekcie współpracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz władz gminnych i powiatowych w powiecie działdowskim systematycznie rozwija się infrastruktura zaopatrzenia w wodę.

W 2018 r. wybudowano 22,65 km sieci wodociągowej, zwodociągowane zostały miejscowości: Nowy Zieluń, Glinki i Bełk Kolonia.

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie po zapoznaniu się z dokumentacją projektową wydał pozytywne opinie sanitarne dotyczące: budowy sieci wodociągowej w ul. Graniczną i ul. Proszą, miasto Działdowo (850mb); rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Komorniki, Burkat, Kisiny, Gąsiorowo, gm. Działdowo (ogółem 1796,3 mb); rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Iłowo-Osada, gm. Iłowo-Osada (94 mb); rozbudowy sieci wodociągowej rozdzielczej w m. Mały Łęck, gm. Płońnica (903,1 mb); rozbudowy sieci wodociągowej rozdzielczej w m. Jeleń, gm. Lidzbark (624 mb).

Ponadto w 2018 r. w wyniku postępowania administracyjnego wyegzekwowano poprawę stanu sanitarno-technicznego stacji wodociągowych w Kurkach i w Gnojnie (gm. Działdowo).

Jakość wody

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wszystkie urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę znajdowały się pod stałym nadzorem sanitarnym. W 2018 r. pobrano 172 próbki, w których oznaczono wszystkie wymagane parametry niezbędne do oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W trakcie 2018 r. w wodzie wodociągowej, dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia, stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznych dla następujących parametrów:

- sieć wodociągowa Bryńsk (przyłączona do wodociągu publicznego Lidzbark), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost bakterii grupy coli;
- wodociąg publiczny Jabłonowo, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, wykryto bakterie grupy coli;
- wodociąg publiczny Lidzbark, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22 ± 2 °C po 72 h;

- sieć wodociągowa Pierławki oraz sieć wodociągowa Rudolfowo (przyłączone do sieci wodociągowej wodociągu publicznego Działdowo), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22 ± 2 °C po 72 h;
- wodociąg publiczny Skurpie, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22 ± 2 °C po 72 h;
- wodociąg publiczny Gnojno, oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu.

Przekroczenie wartości parametrycznych wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów oraz określenia przydatności wody do spożycia. Ocena jakości wody jest sporządzana osobno dla każdego wodociągu.

W związku z prowadzonym postępowaniem w celu zapewnienia należytej jakości dostarczanej wody, w tym realizacji harmonogramu działań naprawczych, w 2018 r. wystawiono 5 decyzji administracyjnych o warunkowej przydatności wody do spożycia i 1 decyzję o braku przydatności wody do spożycia (sieć wodociągowa Bryńsk).

Decyzja stwierdzająca brak przydatności wody do spożycia została wydana ze względu na wysoki wzrost bakterii grupy coli w badanej próbce wody. W okresie obowiązywania decyzji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, realizowane były dostawy wody odpowiedniej jakości ze źródła zastępczego (woda butelkowana, zbiornik na wodę pitną).

W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych we wszystkich wodociągach uzyskano poprawę jakości wody.

W ramach nadzoru nad jakością wody ciepłej, w 2018 r. wykonano badania w kierunku obecności bakterii Legionella w instalacji wody ciepłej w Domu Dziecka w Lidzbarku (Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza MARIO) oraz z natrysku przy basenie zewnętrznym – ośrodek wypoczynkowy dla dzieci i młodzieży w Lidzbarku, nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnej ilości bakterii.

Ponadto w 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wprowadził zakaz używania wody do celów spożywczych oraz przygotowywania posiłków dla niemowląt i kobiet w ciąży ze studni na polu namiotowym. W okresie obowiązywania decyzji turyści zaopatrywani byli w wodę ze źródła zastępczego (woda butelkowana). W wyniku przeprowadzonych działań naprawczych przez właściciela studni, w krótkim czasie uzyskano poprawę jakości wody, decyzja została wyegzekwowana.

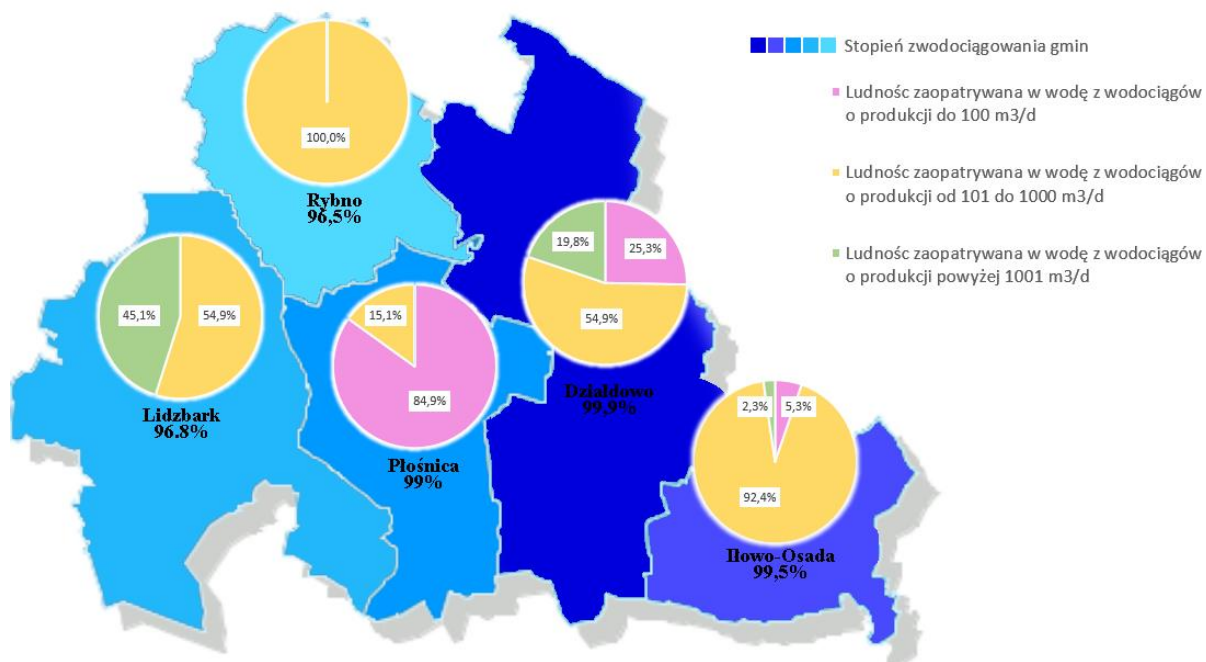
Stopień zwodociągowania i skanalizowania gmin w powiecie działdowskim

W Działdowie i w Lidzbarku wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do wody wodociągowej.

Natomiast na obszarach wiejskich z wody wodociągowej korzysta ok. 98,4% ludności. Stopień zwodociągowania gmin w powiecie działdowskim jest bardzo wysoki (został obliczony jako odsetek mieszkańców w gminie korzystających z wody wodociągowej); w gminie Działdowo wynosi ok. 99,9%; w gminie Iłowo-Osada ok. 99,5%; w gminie Płońnica ok. 99,0%; w gminie Rybno ok. 96,5% i w gminie Lidzbark ok. 96,8 %.

W 2018 r. w powiecie działdowskim 117 miejscowości/129 (wg wykazów gmin – wieś, osada, kolonia, przysiółek) było zaopatrywanych w wodę z wodociągów publicznych.

Struktura zaopatrzenia w wodę mieszkańców wsi w powiecie działdowskim w 2018 r.

Również z roku na rok poprawia się sytuacja w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej. W 2018 r. została skanalizowana wieś Burkat.

Wykaz wsi w powiecie działdowskim przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej:

- Gmina Działdowo: Księży Dwór, Uzdowo, Grzybiny, Kramarzewo, Ruszkowo, Myślęta, Sławkowo, Pożary, Rudolfowo, Kurki, Kisiny, Turza Wielka, Burkat;
- Gmina Iłowo-Osada: Iłowo-Osada, Iłowo-Wieś, Białuty, Pruski, Narzym, Kraszewo, Wierzbowo;
- Gmina Lidzbark.: Wlewsk, Cibórz, Chełsty;

- Gmina Płońska: Płońska, Rutkowice, Mały Łęck, Turza Mała, Skurpie, Gródki;
- Gmina Rybno: Rybno, Tuczki, Żabiny, Szczupliny, Koszelewy.

W miejscowościach posiadających sieć kanalizacji sanitarnej zamieszkuje odpowiednio: ok. 88,6% ludności gminy Iłowo-Osada; ok. 61,6 % ludności gminy Działdowo; ok. 60,9% ludności gminy Rybno; ok. 52,1% ludności gminy Płońska oraz ok. 13,7% ludności gminy Lidzbark.

Należy podkreślić, że zastosowanie infrastruktury kanalizacyjnej nie zawsze jest możliwe, zarówno ze względów technicznych jak i ekonomicznych. Alternatywnym rozwiązaniem jest budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, które licznie funkcjonują na terenach wiejskich powiatu działdowskiego.

Obiekty rekreacji wodnej

W sezonie letnim 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie nadzorował 1 kąpielisko w Lidzbarku, które jest raportowane do Komisji Europejskiej i 1 miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli zorganizowane na Zalewie Ruda k/Mławy (gmina Iłowo-Osada).

Ponadto pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie znajduje się 1 basen kąpielowy. Jest to basen zewnętrzny przy ośrodku wczasowym, czynny w sezonie letnim.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób kąpiących się organizator kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli oraz zarządzający pływalnią są zobowiązani do prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody.

Przez kąpielisko rozumie się wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie pozytywnie zaopiniował projekt uchwały Rady Miejskiej w Lidzbarku w sprawie określenia wykazu kąpielisk na rok 2018 na terenie Gminy Lidzbark, przeprowadził badania i wydał ocenę jakości wody w kąpielisku przed rozpoczęciem sezonu. W sezonie sporządzano bieżące oceny jakości wody w kąpielisku na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań jakości wody i przedstawionych wyników, przekazanych przez organizatora kąpieliska. Państwowy

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał również ocenę sezonową i ocenę czteroletnią.

Informacje o jakości wody w kąpielisku w Lidzbarku zamieszczane były w serwisie kąpieliskowym na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Przez cały sezon letni woda w kąpielisku nadawała się do kąpeli i uprawiania sportów wodnych.

Wymagania, jakim powinna odpowiadać woda w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli określało rozporządzenie Ministra z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1602).

Niezależnie od badań jakości wody skontrolowano stan sanitarno-higieniczny terenu plaży i obiektów zaplecza, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Natomiast przez miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli rozumie się wykorzystywany do kąpeli wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem, funkcjonujący przez okres nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie pozytywnie zaopiniował projekt uchwały Rady Gminy Iłowo-Osada w sprawie utworzenia miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli na Zalewie Ruda k/Mławy.

W sezonie kąpielowym 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie na podstawie sprawozdań z badań jakości wody i przedstawionych wyników, przekazanych przez organizatora miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli oraz badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej w następstwie wystąpienia zakwitów sinic, przeprowadzał bieżącą ocenę jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpeli w celu określenia przydatności wody do kąpeli.

Do obowiązków organizatora kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli należało również prowadzenie bieżących obserwacji stanu wody. W przypadku wzrokowego stwierdzenia zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i mogących stanowić zagrożenie zdrowia dla kąpiących się, organizator urządzenia wodnego był zobowiązany do poinformowania o tym fakcie ludności oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Z powodu zakwitów sinic miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli na Zalewie Ruda/kMławy było tymczasowo nieczynne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

w Działdowie wydał decyzję o nieprzydatności wody do kąpiel. Po ustąpieniu zakwitów, ponownie można było korzystać z kąpiel.

Basen kąpielowy – w trakcie sezonu prowadzono postępowanie administracyjne z uwagi na ponadnormatywną zawartość chloroformu i chloru związanego w wodzie. Decyzja została wykonana.

Częstotliwość badań jakości wody oraz wizualne nadzorowanie wody prowadzone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie, organizatorów i zarządców obiektów/miejsc wyznaczonych do kąpiel były zgodne z obowiązującymi przepisami.

Obiekty użyteczności publicznej

W 2018 r. na terenie powiatu działdowskiego funkcjonowały 224 obiekty użyteczności publicznej, były to m.in.: obiekty hotelarskie i turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, ustępy publiczne, piaskownice, place zabaw.

Kontrole przeprowadzone w tych obiektach nie wykazały uchybień zagrażających życiu i zdrowiu ludzi.

Wśród obiektów użyteczności publicznej najliczniejszą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i stylizacji paznokci (74 obiekty). W przeważającej części zakłady te charakteryzują się dbałością o czystość pomieszczeń i urządzeń oraz odpowiednim wyposażeniem w sprzęt jednorazowy, środki czystości oraz preparaty do dezynfekcji. Ze względu na nieprzestrzeganie obowiązujących procedur sanitarno-higienicznych zwłaszcza dotyczących postępowania z odpadami medycznymi nałożono 2 mandaty karne na kwotę 500 zł, nieprawidłowości zostały usunięte.

W 2018 r. kontynuowano realizację zadań polegających na upowszechnianiu informacji dotyczących zasad postępowania w celu zapewnienia odpowiedniej higieny usług, w tym procedur dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprzętu naruszającego ciągłość powłok ciała oraz dotyczących postępowania z odpadami.

Prowadząc nadzór nad piaskownicami zwracano uwagę na wykonanie zabezpieczeń przed dostępem zwierząt oraz na czystość piasku. W 2018 r. skontrolowano 18 piaskownic ogólnodostępnych. We wszystkich piaskownicach wymieniony został piasek, wszystkie posiadają przykrycie.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie sprawował nadzór nad ekshumacjami zwłok i szczątków ludzkich, przeprowadzonych na wniosek rodzin osób zmarłych. W 2018 r. wydano 42 decyzje zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji oraz 13 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie uczestniczyli we wszystkich ekshumacjach, zostały one przeprowadzone z zachowaniem wymogów sanitarnych.

W związku z realizacją zadań w zakresie higieny komunalnej, w 2018 r. przeprowadzono 421 kontroli, pobrano do badań 172 próbki wody przeznaczonej do spożycia, 3 próbki wody ciepłej użytkowej do badań w kierunku bakterii z rodzaju Legionella sp., 1 próbkę z zewnętrznego basenu kąpielowego, 3 próbki wody z kąpieliska, 1 próbkę wody z miejsca wykorzystywanego do kąpieli. Wystawiono 64 decyzje merytoryczne, 18 postanowień i 8 decyzji płatniczych na kwotę 313 zł. Decyzje płatnicze zostały wystawione w przypadku stwierdzenia uchybień sanitarnych.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Zakres nadzoru sanitarnego

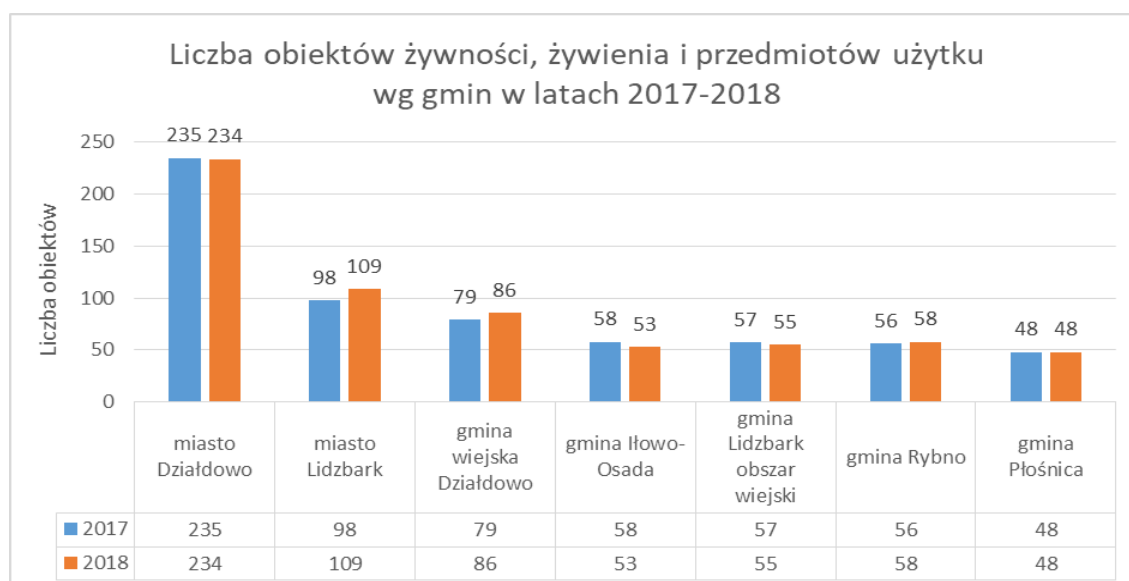
Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego nad warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności a także warunków żywienia zbiorowego, nadzoru nad jakością zdrowotną żywności oraz warunków produkcji i wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i kosmetyków.

W świetle obowiązujących przepisów prawa żywnościowego pełną odpowiedzialność za jakość zdrowotną wyprodukowanej i wprowadzanej do obrotu żywności oraz treść informacji umieszczonych na opakowaniu ponosi przedsiębiorca działający na rynku spożywczym.

W 2018 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowały się 643 obiekty żywności, żywienia i przedmiotów użytku (2017 r. – 631 obiektów), w tym m.in.:

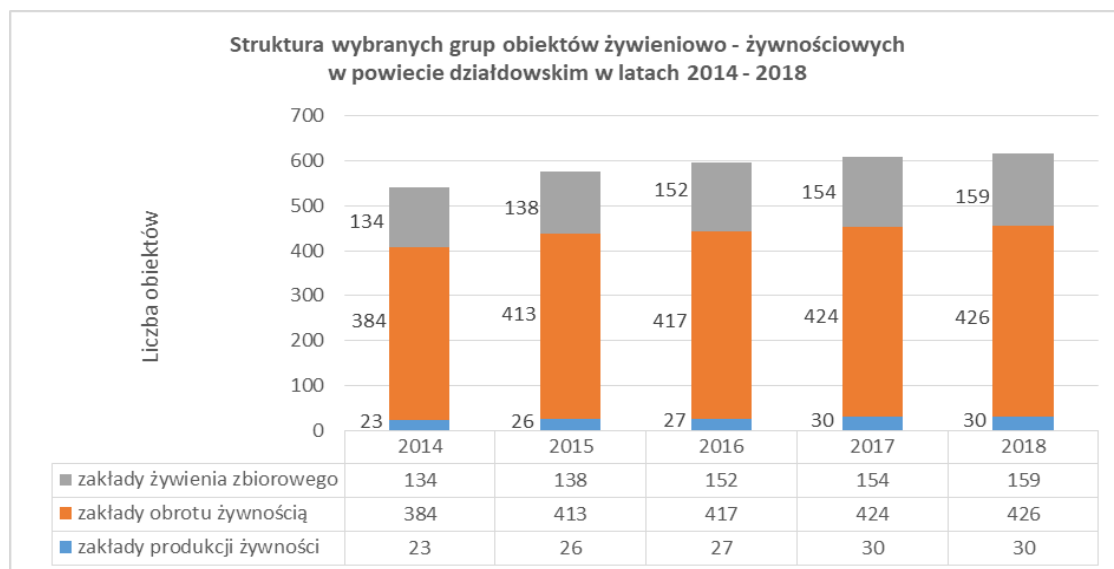
- 30 zakładów produkcji żywności, w tym: 1 wytwórnia lodów, 11 automatów do lodów, 7 piekarni, 2 ciastkarnie, 1 browar, 1 wytwórnia naturalnych wód źródlanych i mineralnych, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 6 innych wytwórni żywności;
- 426 obiektów obrotu żywnością, w tym m.in.: 239 sklepów spożywczych (w tym 20 marketów), 27 kiosków spożywczych, 7 magazynów hurtowych;
- 57 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym m.in.: 31 zakładów małej gastronomii;
- 102 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym m.in.: 1 stołówka pracownicza, 4 stołówki w domach wczasowych, 6 stołówek szkolnych, 21 stołówek na koloniach, półkoloniach i obozach, 23 stołówki w przedszkolach, 2 stołówki w domach dziecka i młodzieży, 5 bloków żywienia w domach opieki osób starszych;
- 7 środków transportu żywności;
- 3 zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością;
- 17 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 2 hurtownie oraz 15 sklepów;
- 8 obiektów obrotu kosmetykami.

Wykres nr 10

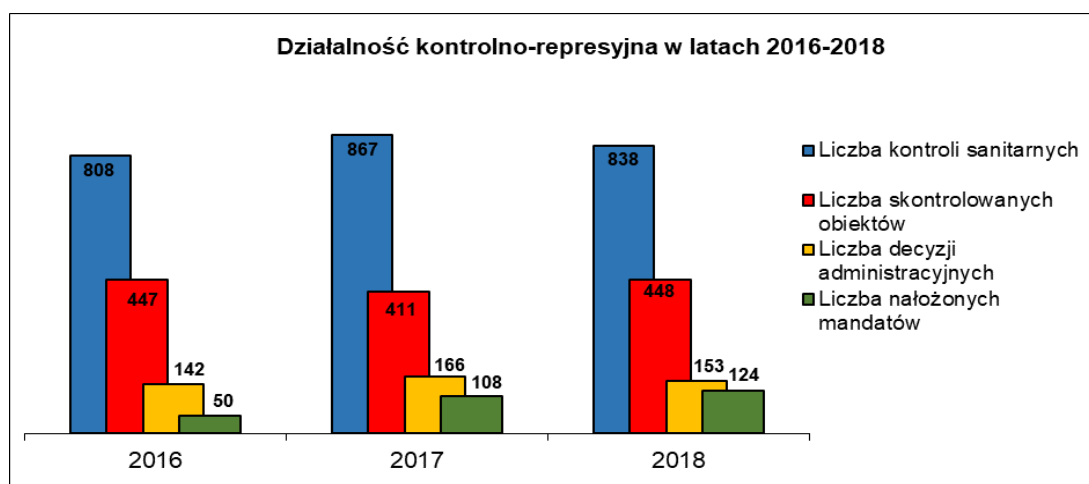
W 2018 roku skontrolowano 448 obiektów, co stanowi 69,7% wszystkich zarejestrowanych zakładów, przeprowadzono 838 kontroli i rekontroli, w tym 64 kontrole interwencyjne. Najliczniejszą grupą obiektów nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są sklepy spożywcze.

Wykres nr 11

W celu usunięcia nieprawidłowości wydano 153 decyzje administracyjne (w 2017 r. - 166), w tym 109 decyzji dotyczyło obiektów obrotu żywnością (w 2017 r. w tej grupie obiektów wystawiono 110 decyzji). Za niewłaściwy stan sanitarny nałożono 124 mandaty, na kwotę 25.500 zł. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości naliczono opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne, które odprowadzone zostały do budżetu państwa. W 2018 r. wydano 424 decyzje płatnicze na kwotę 29.834 zł.

Wykres nr 12

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia

Ocenę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów przeprowadzono zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

Należy podkreślić, że w powiecie działowskim we wszystkich obiektach sektora spożywczego zostały wdrożone i są stosowane wymagane zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP), są one istotne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas wszystkich etapów produkcji i obrotu żywnością, co przekłada się na wysokie wskaźniki stanu sanitarnego.

Małe przedsiębiorstwa często korzystają z ułatwień przewidzianych we wdrażaniu procedur HACCP i wprowadzają system w zakresie proporcjonalnym do występującego u nich zagrożenia. Uproszczone procedury systemu HACCP dotyczą punktów małej gastronomii bazujących na półproduktach i produktach gotowych oraz zakładów dystrybucji żywności tj. handlu detalicznego i transportu. W tych zakładach za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności uznano przestrzeganie zasad GHP i GMP.

Konieczność wdrożenia systemów jakości często wiąże się z rozbudową lub modernizacją obiektu, co przekłada się na poprawę warunków produkcji, magazynowania, ekspozycji i higieny sprzedaży artykułów spożywczych oraz mycia i dezynfekcji sprzętu porządkowego, a także na poprawę warunków pracy personelu i przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia.

Przedsiębiorcy uzyskują pomoc merytoryczną w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie, w zakresie spełnienia wymogów sanitarnych, na etapie uzgadniania dokumentacji projektowej, dokumentacji dostosowania obiektów do wymagań obowiązujących przepisów sanitarnych i wdrażania systemów jakości.

Należy jednak nadmienić, że zakłady małe mieszczące się w starych budynkach lub budynkach mieszkalnych ze względu na charakter zabudowy i lokalizację często nie mogą być rozbudowywane i modernizowane.

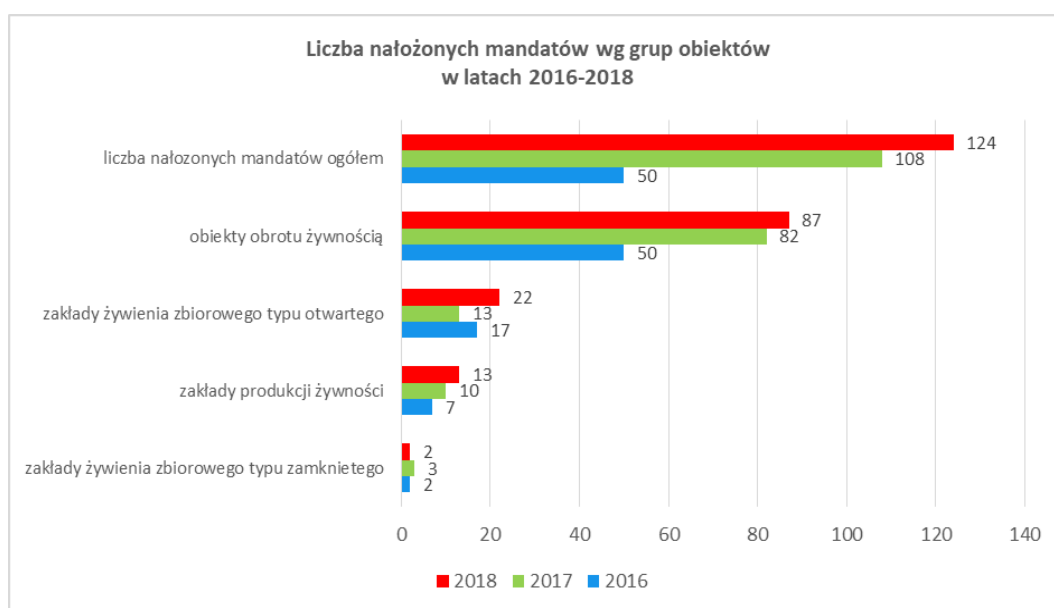
W toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w 2018 r. wielokrotnie stwierdzano uchybienia w zakresie utrzymania należytego stanu sanitarnego oraz przestrzegania zasad wewnętrznej kontroli jakości.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należy zaliczyć:

- wprowadzanie do sprzedaży środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia;
- przechowywanie produktów łatwo psujących się poza urządzeniami chłodniczymi;
- niewłaściwy stan czystości pomieszczeń i urządzeń;
- brak segregacji asortymentowej w urządzeniach chłodniczych;
- brak prawidłowo opracowanej i udokumentowanej kontroli wewnętrznej, w tym bieżących zapisów GHP.

W związku z nieprzestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych, osoby odpowiedzialne zostały ukarane mandatami. Ogółem liczba stwierdzonych naruszeń i nałożonych mandatów wzrosła ze 108 w 2017 r. do 124 w 2018 r.

Wykres nr 13

Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, żaden z obiektów żywności i żywienia nie został sklasyfikowany jako niezgodny z obowiązującymi wymaganiami sanitarno-higienicznymi. W żadnym z obiektów nie stwierdzono uchybień stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i zdrowia konsumentów (np. obecności gryzoni lub śladów ich odchodów).

Natomiast wśród najczęściej występujących uchybień natury technicznej należy wymienić:

- zły stan techniczno-sanitarny pomieszczeń (głównie ścian i sufitów);
- zniszczone, zużyte powierzchnie robocze, urządzenia i sprzęt produkcyjny;
- brak prawidłowo zorganizowanych stanowisk pracy.

W związku z prowadzonym postępowaniem administracyjnym właściciele obiektów wdrożyli działania w celu wyeliminowania nieprawidłowości, dzięki czemu poprawiły się warunki produkcji, sprzedaży, magazynowania i przechowywania artykułów spożywczych oraz mycia i dezynfekcji sprzętu porządkowego.

Jednak z porównania przedstawionych danych wynika, że nadal dość często występują nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno-higienicznego obiektów, *wykres nr 13*. W tym miejscu należy podkreślić, że w zakładach żywnościowo-żywnościowych często zatrudniane są osoby nie posiadające odpowiednich kwalifikacji i wiedzy w zakresie wymogów sanitarno-higienicznych.

W 2018 r. skontrolowano 25 zakładów produkcji żywności, co stanowi 83,3% wszystkich zarejestrowanych zakładów. W tej grupie obiektów przeprowadzono 71 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 14 decyzji administracyjnych i nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 2.750 zł. Natomiast w 147 skontrolowanych zakładach żywienia zbiorowego (92,4%) przeprowadzono 238 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 30 decyzji administracyjnych oraz nałożono 24 mandaty karne na kwotę 5.400 zł. Odpowiednio w skontrolowanych obiektach obrotu żywnością (63,1%) przeprowadzono 520 kontroli sanitarnych i rekontroli, wydano 109 decyzji administracyjnych oraz nałożono 87 mandatów karnych na kwotę 17.350 zł.

W 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie będzie kontynuował wzmożony nadzór nad zakładami, które ze względu na rodzaj działalności mogą stwarzać zagrożenie zdrowia o znaczeniu populacyjnym. W największym stopniu dotyczy to zakładów obrotu żywnością, produkcji żywności i żywienia zbiorowego.

W 2018 r. wzmocniono nadzór nad przestrzeganiem przepisów mających zastosowanie do żywności nieopakowanej, nakładających na przedsiębiorcę obowiązek udostępnienia konsumentom informacji o składzie produktów sprzedawanych bez opakowania.

W wyniku systematycznych urzędowych kontroli odnotowano znaczącą poprawę w zakresie dostępu do dokładnych informacji, m.in. dotyczących obecności w produktach składników powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, pochodzenia produktów oraz metod ich produkcji i przetwórstwa. Informacje o produktach spożywczych były podawane w formie wywieszki towarzyszącej produktowi lub w inny sposób dostępny dla konsumenta (umieszczone w segregatorach, kartach menu lub na tablicach).

W 2018 r. kontynuowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Policją w celu przeciwdziałania procederowi wprowadzania do obrotu mięsa dzików i wieprzowiny niewiadomego pochodzenia oraz produktów wytworzonych z tego mięsa, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń u dzików. W ramach tej współpracy systematycznie przeprowadzano kontrole sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych na targowiskach w Działdowie i Lidzbarku oraz skontrolowano wrywkowo kilka restauracji. W toku 24 kontroli przeprowadzonych w 2018 r. nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto przy współudziale Policji i Straży Miejskiej przeprowadzono kontrole w trakcie trwania imprez masowych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wspólnie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzono 2 kontrole u producentów warzyw (kapusta, pomidory, sałata). Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie przeprowadziła kontrolę w zakresie przestrzegania warunków higieniczno-sanitarnych podczas zbioru warzyw, natomiast Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa pobrała próbki warzyw do badań w kierunku pozostałości środków ochrony roślin. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole interwencyjne

W 2018 r. zarejestrowano 20 wniosków (w tym 18 anonimowych) złożonych przez konsumentów z prośbą o przeprowadzenie kontroli interwencyjnych, w tym:

- 11 wniosków dotyczyło niewłaściwej jakości żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w 9 przypadkach potwierdzono zgłoszone nieprawidłowości;

- 9 wniosków dotyczyło niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów, zgłoszone nieprawidłowości potwierdzono we wszystkich przypadkach.

Ogółem w związku z naruszeniem wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 16 mandatów karnych na kwotę 3.350 zł.

Przy składaniu wniosków konsumenci kierowali się przekonaniem, że Państwowa Inspekcja Sanitarna będzie miała wpływ na rzetelną i obiektywną ocenę zgłaszanych nieprawidłowości oraz że zostaną podjęte działania w celu ich usunięcia, zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawców. We wszystkich przypadkach wyegzekwowano poprawę.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku w 2018 r.

Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu jest opracowywany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym corocznie we współpracy z jednostkami badawczo – rozwojowymi na szczeblu centralnym.

Zgodnie z kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmuje on urzędową kontrolę i monitoring żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym.

Realizując plan pobierania próbek opracowany na rok 2018, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie pobrała do badań 164 próbki środków spożywczych produkcji krajowej oraz pochodzącej z UE i z importu. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizyko-chemiczne, organoleptyczne, znakowanie żywności oraz zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne.

Próbki przekazano do badań w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej, działających w zintegrowanym systemie badania żywności.

W wyniku przeprowadzonych badań zakwestionowano 1 próbkę żywności pod względem mikrobiologicznym, co stanowi 0,6% zbadanych próbek (2017 r. – 4,2%). W próbce (filet z piersi kurczaka) oznaczono bakterie *Campylobacter* spp. (*Campylobacter coli*).

W związku z uzyskanym wynikiem badań podjęto działania, w ramach urzędowej kontroli oraz systemu RASFF, w celu wyeliminowania zagrożenia oraz powiadomiono właściwe organy i instytucje.

Ponadto od producentów z powiatu działdowskiego pobrano 19 próbek żywności należących do 7 grup asortymentowych (naturalna woda źródłana, ciastka, lody, grzyby,

mąka, zboża, warzywa). Przeprowadzone badania wykazały, że wszystkie pobrane próbki żywności spełniają wymagania sanitarne.

Nadzór nad obrotem handlowym świeżymi grzybami

W 2018 r. podobnie jak w latach poprzednich Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie sprawował nadzór nad obrotem świeżymi grzybami leśnymi. W powiecie działdowskim skup tych grzybów odbywa się w 1 punkcie. Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że skup grzybów prowadzony był przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia klasyfikatora grzybów świeżych, co daje gwarancję, że grzyby mogą być dopuszczone do obrotu handlowego.

Na targowiskach powiatu działdowskiego nie prowadzi się sprzedaży świeżych grzybów leśnych, ponieważ nie ma możliwości dokonania ich oceny przez klasyfikatora lub grzyboznawcę.

W 2018 r. nie odnotowano wystąpienia groźnych dla zdrowia i życia zatruc grzybami.

Działania podejmowane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie uczestniczyła w działaniach systemowych mających na celu wyeliminowanie z obrotu produktów żywnościowych i przedmiotów użytku stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów. W ramach unijnego Systemu RASFF w 2018 r. otrzymaliśmy 23 powiadomienia (2017 r. – 14) o niebezpiecznych produktach żywnościowych i przedmiotach użytku, w tym 20 powiadomień alarmowych wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu.

Do najczęściej zgłaszanych zagrożeń należały mikrobiologiczne, mechaniczne i chemiczne zanieczyszczenia żywności.

W każdym przypadku podjęto działania w celu potwierdzenia, czy w obrocie znajdują się kwestionowane produkty, postępowanie prowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą RASFF. Zakwestionowane produkty objęte powiadomieniami zostały zwrócone do

dostawców. Działania w ramach systemu RASFF podejmowano niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia, w 2018 r. przeprowadzono 39 kontroli w celu sprawdzenia czy produkt znajduje się w obrocie. Podmioty znajdujące się na listach dystrybucyjnych kwestionowanych produktów prawidłowo współpracowały w zakresie wycofywania zakwestionowanej żywności, przedkładając dokumenty zwrotu i zagospodarowania towaru (np. utylizacji).

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie zgłosił jedno powiadomienie informacyjne przekazane do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu RASFF funkcjonującego przy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie. Powiadomienie dotyczyło produktu pn. „Filet z piersi kurcząt z obojczykiem klasy A świeży” wyprodukowanego przez producenta spoza powiatu działdowskiego, w którym stwierdzono obecność bakterii *Campylobacter spp.*(*Campylobacter coli*).

W toku czynności podjętych w związku z uzyskanym wynikiem badań stwierdzono, że produkt nie był już dostępny na rynku.

Nadzór sanitarny nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W ramach nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano 3 zakłady produkcyjne oraz 3 miejsca obrotu tymi produktami, w tym 2 hurtownie oraz 1 sklep detaliczny.

Do zakresu kontroli należała ocena warunków sanitarno-higienicznych wytwarzania i sprzedaży produktów oraz ich prawidłowego znakowania a także kontrola dokumentacji potwierdzającej bezpieczeństwo zdrowotne wprowadzanych do obrotu przedmiotów użytku.

Ponadto w 2018 r. pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zakres badań obejmował migrację metali szkodliwych dla zdrowia (ołowiu i kadmu) oraz określenie cech organoleptycznych w kontakcie z żywnością. Próbkę zostały pobrane i zbadane zgodnie z planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością nie mogą powodować nieakceptowalnych zmian w składzie żywności ani pogorszenia jej cech organoleptycznych. Przeprowadzone badania wykazały, że pobrane próbki spełniają wymagania sanitarne.

Działania podejmowane w ramach systemu RAPEX – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Kosmetykach.

W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie otrzymała 1 powiadomienie o potencjalnie niebezpiecznych produktach kosmetycznych mogących znajdować się w obrocie, w których wykryto włókna azbestu. W żadnym z obiektów wprowadzających kosmetyki do obrotu na terenie powiatu działdowskiego nie potwierdzono obecności produktu będącego przedmiotem powiadomienia.

Ocena jakości żywienia w wybranych zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego należą m.in. stołówki w przedszkolach, szkołach, domach dziecka i domach opieki osób starszych. W tych placówkach żywienie odbywa się zgodnie z ułożonym jadłospisem.

W 2018 r. kontynuowano nadzór nad wdrożeniem zmian w sposobie żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

Przepisy rozporządzenia nie wprowadzają odrębnych wymagań dla grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży oraz środków spożywczych w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

Podobnie jak w 2017 r. nasze działania były nakierowane na ocenę jakości żywienia oraz dożywiania dzieci i młodzieży w placówkach systemu oświaty. W tym celu przeprowadzono analizę 54 jadłospisów stosując metodę oceny teoretycznej oraz 3 jadłospisów w oparciu o dokumentację raportów magazynowych (ocena dekadowa). Poddano ocenie sposób żywienia w przedszkolach i w stołówkach szkolnych oraz jadłospisy dożywiania w szkołach. W toku przeprowadzonych czynności ustalono, że posiłki były przygotowywane zgodnie z zaleceniami Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie.

Istotnym elementem w żywieniu dzieci i młodzieży było podawanie surowych warzyw i owoców.

Szkoły, przedszkola i punkty przedszkolne, które nie posiadają warunków do przygotowywania posiłków korzystają z usług cateringowych. Dotyczy to głównie dożywiania w szkołach oraz żywienia w punktach przedszkolnych. W 2018 r. z tej formy

usług korzystało 19 szkół oraz 14 punktów przedszkolnych i przedszkoli (w 2017 r. odpowiednio 20 i 15).

W rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 6 sklepików szkolnych. Podczas przeprowadzonych kontroli w 2 przypadkach stwierdzono w sprzedaży niewłaściwe produkty, nieprawidłowości zostały usunięte w trybie natychmiastowym.

Ponadto przeprowadzono 22 kontrole bloków żywienia w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zagrażających życiu i zdrowiu osób wypoczywających. W nielicznych przypadkach organizatorzy wypoczynku korzystali z usług cateringowych świadczonych przez zakłady gastronomiczne znajdujące się pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Nadzór nad suplementami diety

Suplementy diety zgodnie z ustawową definicją są środkami spożywczymi, ich sprzedaż może być prowadzona zarówno w obiektach obrotu żywnością jak i w aptekach.

W ramach nadzoru nad suplementami diety, podczas kontroli przeprowadzanych w obiektach oferujących do sprzedaży te produkty, oceniono warunki sprzedaży oraz prawidłowość znakowania produktów. Zgodnie z planem badań i monitoringu, w 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie oceniła prawidłowość znakowania 10 suplementów diety znajdujących się w obrocie. W 2018 r. nie stwierdzono nieprawidłowości, w 2017 r. zakwestionowano znakowanie 2 spośród 8 ocenionych produktów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie monitoruje sprzedaż suplementów diety „na odległość” prowadzoną przez przedsiębiorców powiatu działdowskiego, przede wszystkim w aspekcie sprzedaży produktów niedozwolonych.

HIGIENA PRACY

Nadzór sanitarny nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

Celem sprawowanego nadzoru jest wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Jednostki Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego realizują zadania określone w wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy w danym roku objętym sprawozdawczością.

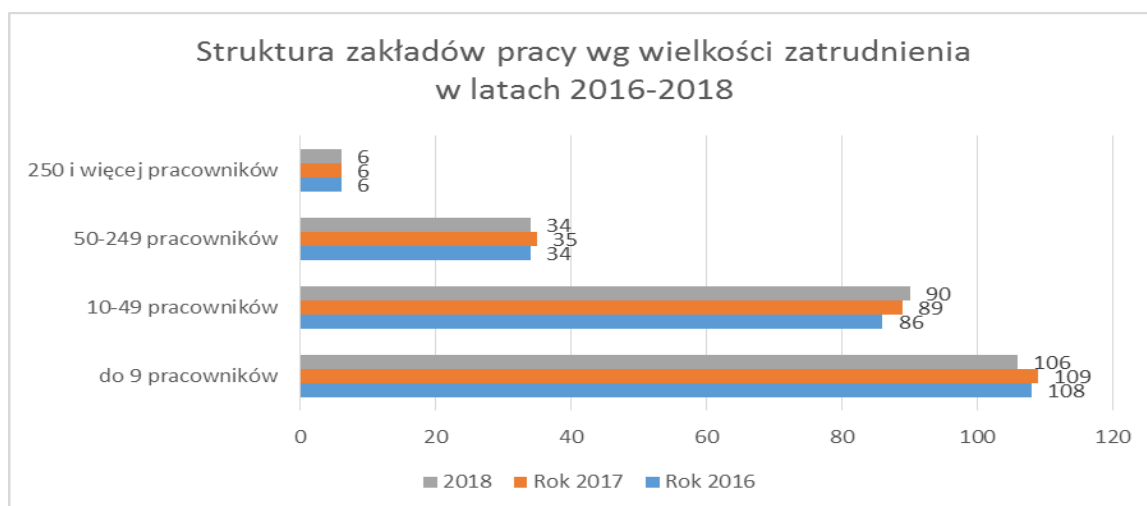
Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w 2018 r. realizowano następujące zagadnienia:

- nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 oraz produktami biobójczymi;
- nadzór nad substancjami, mieszaninami i czynnikami lub procesami rakotwórczymi lub mutagennymi w środowisku pracy;
- nadzór nad narażeniem na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy;
- nadzór nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników wykonujących prace związane z narażeniem na hałas, drgania mechaniczne, chemiczne zanieczyszczenia powietrza oraz pyły;
- nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych; monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków zastępczych;
- nadzór nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami – zagadnienie tematyczne do realizacji na lata 2017 – 2018;
- prowadzenie spraw dotyczących chorób zawodowych.

W 2018 r. w ewidencji Sekcji Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 236 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 8.340 pracowników (stan na dzień 31.12.2018 r.). Dla porównania w 2017 r. w 234 zakładach pracę wykonywało 8.159 pracowników. Podobnie jak w roku 2017 największą liczbę przedsiębiorstw stanowiły małe zakłady pracy, zatrudniające

do 9 pracowników (44,9%). Również tak jak w roku 2017 najwięcej osób pracowało w przedsiębiorstwach zatrudniających od 50 do 249 pracowników (42,1 %).

Wykres nr 14

Struktura zatrudnienia w powiecie działdowskim w 2018 r.

Kategoria zakładu pracy wg kryterium liczby osób zatrudnionych	Liczba zakładów pracy	Liczba pracowników
zakłady zatrudniające 250 i więcej pracowników	6	2.432
zakłady zatrudniające od 50 do 249 pracowników	34	3.515
zakłady zatrudniające 10-49 pracowników	90	1.912
zakłady zatrudniające do 9 pracowników	106	481
Razem:	236	8.340

W 2018 roku nadzorem sanitarnym objęto 61,4 % zewidencjonowanych zakładów pracy (2017 r. – 58,2%). Przeprowadzono 154 kontrole sanitarne w 145 obiektach.

Zakłady pracy, w których na stanowiskach pracy występują przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych oraz zakłady pracy, w których występuje narażenie na czynniki rakotwórcze kontrolowane są z częstotliwością 1 raz w roku kalendarzowym, pozostałe natomiast w zależności od zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy – co 2 lata.

Podczas kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy; wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich; występowania czynników rakotwórczych w środowisku pracy; występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, wprowadzania do obrotu i stosowania produktów biobójczych, niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w tym prekursorów narkotyków, oceny ryzyka zawodowego oraz zapewnienia systemu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Do najczęściej występujących uchybień w skontrolowanych zakładach pracy, należały:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy;
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń socjalnych;
- przekroczenia dopuszczalnych normatywów higienicznych natężenia hałasu i stężenia pyłów.

W 2018 r. kontynuowano realizację zadań wynikających z dwuletniego programu dotyczącego oceny warunków pracy i narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach sektora gospodarki odpadami i ściekami.

Działalność kontrolna

Rok	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji
2008	126	262	97
2009	134	181	80
2010	136	166	62
2011	138	184	76
2012	135	171	51
2013	153	168	33
2014	152	167	47
2015	149	162	29
2016	156	176	44
2017	139	153	37
2018	145	154	22

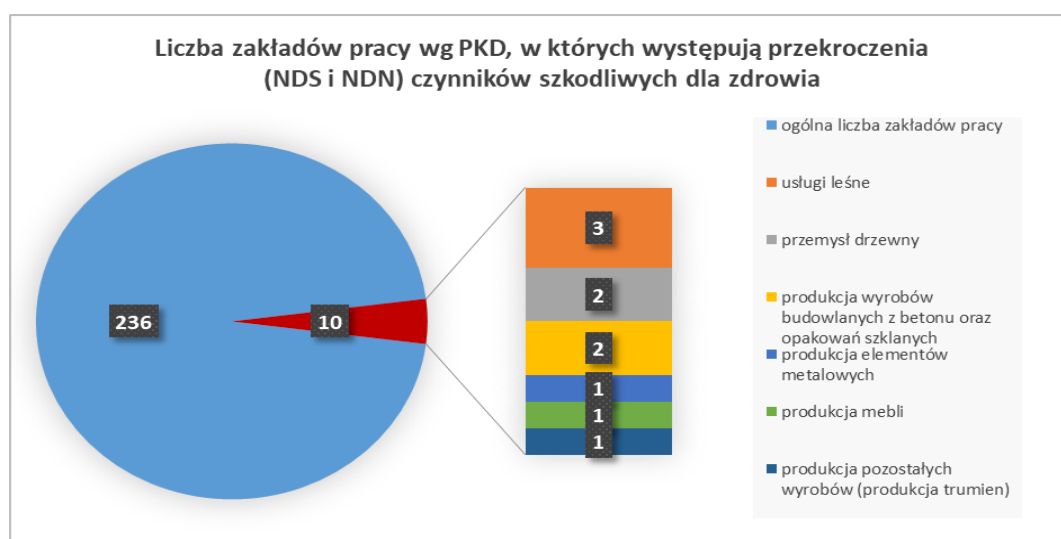
Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące na stanowiskach pracy

W wyniku przeprowadzonych badań oraz pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ustalono, że w warunkach przekroczeń NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) pracowało 112 osób w 10 zakładach pracy (wykres nr 15).

Podobnie jak w roku 2018 przekroczenia normatywów higienicznych dotyczyły głównie narażenia na hałas (ok. 90% narażonych). Ponadto stwierdzono również narażenie na ponadnormatywne stężenie pyłów, w tym pyłu drewna twardego. W jednym zakładzie pracy występowało narażenie łączne – oddziaływanie na pracownika więcej niż jednego czynnika szkodliwego jednocześnie lub kolejno, podczas jednej zmiany roboczej. Narażenie łączne dotyczyło 4 pracowników, którzy byli jednocześnie narażeni na ponadnormatywny hałas i pył drewna twardego (wykres nr 15).

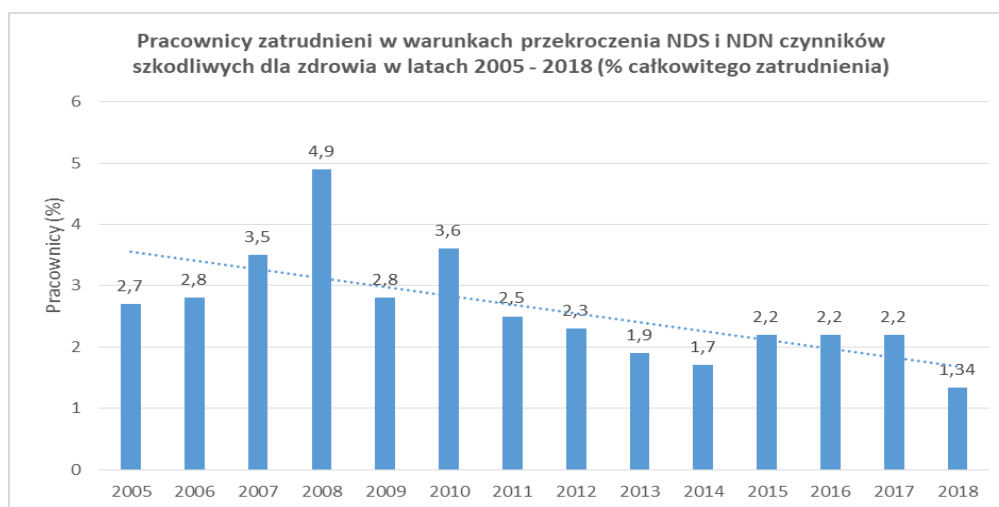
Zgodnie z opracowaniem Centralnego Instytutu Ochrony Pracy, hałas jest najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym i uciążliwym środowiska pracy w Polsce. Długotrwała ekspozycja na hałas może powodować uszkodzenie narządu słuchu, ponadto może być czynnikiem wywołującym stres i różne dolegliwości zdrowotne. Należy zauważyć, że w rejestrach chorób zawodowych prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie (PSSE) nie odnotowano przypadków występowania ubytku słuchu spowodowanego hałasem jako choroby zawodowej.

Wykres nr 15

Z posiadanych przez PSSE danych wynika, że w zakładach pracy powiatu dziadowskiego (pomimo obserwowanej zmienności) systematycznie zmniejsza się liczba zakładów pracy, w których stwierdzone są przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 16) oraz utrzymuje się, zarysowana w 2011 r. tendencja spadkowa liczby pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 16 i 17).

Wykres nr 16

W większości przypadków pracodawcy podejmowali działania mające na celu ograniczenie narażenia na działanie czynników szkodliwych, które polegały na: wprowadzeniu rozwiązań organizacyjno-technicznych polegających na stosowaniu ekranów oddzielających źródło hałasu od pozostałej części pomieszczenia lub obudów dźwiękochłonnych, wymianie zużytego parku maszynowego na nowy (w tym modernizacja), automatyzacji i hermetyzacji procesów produkcyjnych, wyciszeniu urządzeń, systematycznym dokonywaniu przeglądów technicznych i konserwacji maszyn oraz urządzeń, instalacji nowoczesnych systemów ochron zbiorowych (wentylacji i odciągów), zapewnieniu pracownikom odpowiednio dobranych, atestowanych środków ochrony indywidualnej, skrócenia czasu ekspozycji pracowników na czynniki szkodliwe poprzez zastosowanie rotacji pracowników i przerw w pracy, monitorowaniu poziomu narażenia poprzez wykonywanie pomiarów środowiska pracy, objęciu pracowników ekspozowanych na czynniki szkodliwe specjalistycznymi badaniami lekarskimi.

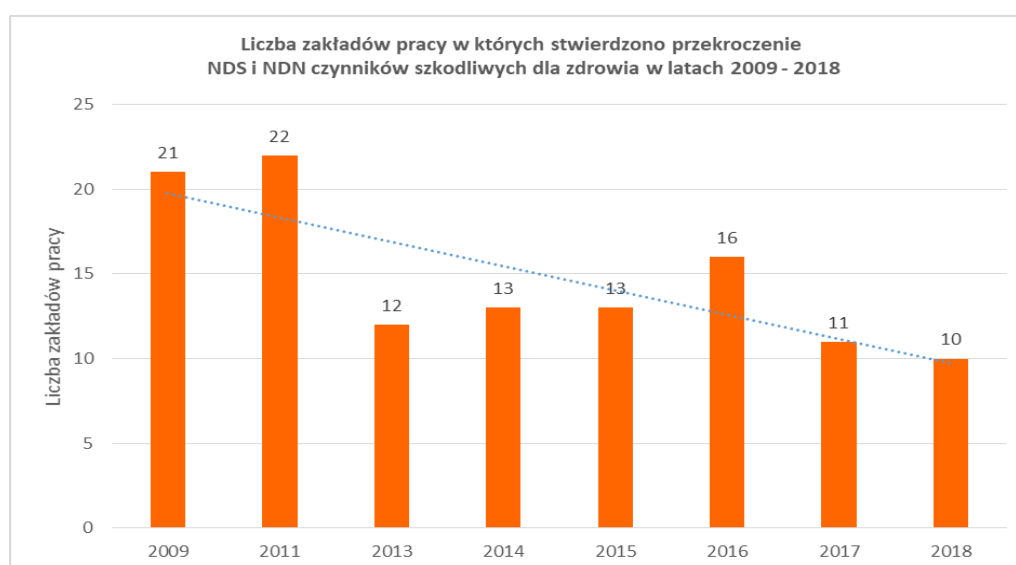
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie prowadzi postępowanie administracyjne w celu obniżenia poziomu czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w 4 zakładach, w tym jedna decyzja została wydana w 2015 r., a druga w 2017 r.

Przedsiębiorcy zobowiązani zostali do wyeliminowania lub obniżenia do możliwie najniższego poziomu stwierdzonych przekroczeń, opracowania lub aktualizacji i wprowadzenia programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia oraz przedstawienia krótkoterminowych planów poprawy warunków pracy. W związku z uzyskaną poprawą w 2018 roku zakończono postępowanie w 2 zakładach.

Przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych, wg działów PKD

PKD	Opis działu	Przekroczenia NDS i NDN			
		Hałas	Pył	Czynniki chemiczne	Wibracja
02	Usługi leśne	3	-	-	-
16	Przemysł drzewny	2	-	-	-
23	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu oraz opakowań szklanych	2	-	-	-
25	Produkcja elementów metalowych	1	-	-	-
31	Produkcja mebli	-	1	-	-
32	Produkcja pozostałych wyrobów (produkcja trumien)	1	1	-	-

Wykres nr 17

Nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków

W powiecie działdowskim 160 zakładów stosuje w produkcji niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym 12 zakładów stosuje prekursory narkotyków, tj. kwas solny, kwas siarkowy, aceton i toluen.

W ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 94 kontrole. Nadzorem objęto zarówno podmioty gospodarcze stosujące substancje i ich mieszaniny jak i podmioty wprowadzające je do obrotu.

W 2018 r. w toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w środowisku pracy

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2018 r. ustalono, że w 14 zakładach pracy w procesie pracy występowały czynniki rakotwórcze (2017 r. - 9).

W warunkach narażenia na kontakt z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy zatrudnione były 83 osoby (2016 r. - 64).

W zakładach pracy powiatu działdowskiego do najczęściej występujących czynników rakotwórczych i mutagennych należały pyły drewna twardego (przede wszystkim dębu i buku), a do najczęściej występujących substancji chemicznych – aldehyd mrówkowy.

W większości zakładów pracy nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów bhp na stanowiskach pracy, na których występuje narażenie na czynniki rakotwórcze. Pracownicy posiadają aktualne orzeczenia lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku. Podczas kontroli zwracano również uwagę czy przestrzegany jest zakaz palenia papierosów oraz czy na stanowiskach pracy występuje zakaz spożywania posiłków i napojów.

Stwierdzone w 2 zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyły: braku aktualnych badań i pomiarów stężenia pyłu o działaniu rakotwórczym oraz stwierdzenia przekroczeń stężenia pyłu o działaniu rakotwórczym.

Czynniki biologiczne w miejscu pracy

Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne (wirusy, bakterie, grzyby, pasożyty) występowało w 66 zakładach pracy. Pracę w narażeniu na czynniki zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia wykonywało 520 osób w następujących działach gospodarki: rolnictwo, wylęg i hodowla drobiu, leśnictwo, przemysł spożywczy, służba zdrowia, zbieranie odpadów, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, usługi pogrzebowe, sprzedaż zboża, nasion i pasz oraz w laboratoriach.

W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi przeprowadzono 37 kontroli, podczas których nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych (podobnie jak w 2017 r.). Należy zauważyć, że wzrasta świadomość pracodawców na temat ryzyka stwarzanego przez czynniki biologiczne w środowisku pracy. We wszystkich zakładach pracy skontrolowanych w 2018 r. zostały wdrożone środki zapobiegawcze wynikające z dokumentacji oceny ryzyka zawodowego, w celu ochrony pracowników przed zagrożeniami biologicznymi.

Nadzór nad zakładami sektora gospodarki ściekami i odpadami

Zagadnienie zaplanowano do realizacji na lata 2017 – 2018. W ewidencji PSSE znajduje się 9 zakładów zajmujących się działalnością w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków, zbierania, przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów oraz odzyskiwania surowców. W 2018 r. przeprowadzono 4 kontrole w zakresie przestrzegania przepisów bhp, narażenia na działanie szkodliwych czynników biologicznych oraz stosowania niebezpiecznych mieszanin chemicznych. W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W sumie na przestrzeni 2 lat prowadzenia programu przeprowadzono 13 kontroli.

Nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu dopalaczy i nowych substancji psychoaktywnych

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy realizacja zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu art. 4 pkt 11 a i 27 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W myśl obowiązujących przepisów do postępowań w sprawach wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub

nowych substancji psychoaktywnych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, a osoby wytwarzające i wprowadzające do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne podlegają odpowiednim sankcjom administracyjnym.

W 2018 r. w ramach współpracy z Policją, w wyniku przeprowadzonych dochodzeń, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie na podstawie art. 44 c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w drodze decyzji administracyjnych orzekł o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu ujawnionych produktów, co do których organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej uzyskał pewność, że stanowią one środek zastępczy lub nową substancję psychoaktywną.

W pierwszym tygodniu wakacji uczestniczono w ogólnokrajowej akcji skierowanej przeciw wprowadzaniu do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych zwanych potocznie „dopalaczami”. W skontrolowanych we współpracy z Policją wcześniej wytypowanych punktach nie ujawniono tych szkodliwych produktów. Należy również podkreślić, że w 2018 r. w powiecie działdowskim nie zarejestrowano żadnego przypadku zatrucia „dopalaczami”.

Kontrole sanitarne w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych nie są kontrolami planowanymi, gdyż nie istnieją formalnie podmioty prowadzące taką działalność. Właściwy państwowy inspektor sanitarny działa w ww. zakresie tylko w przypadku podejrzenia, iż w obiekcie zakaz ten nie jest przestrzegany (na skutek powyższych informacji o przypadkach zatruc, informacji od organów ścigania, na podstawie zgłoszeń obywateli, doniesień prasowych, jak również własnych obserwacji).

Mając na uwadze, że najbardziej skuteczną metodą walki z tzw. „dopalaczami” jest profilaktyka, pracownicy PSSE w Działdowie we współpracy z Policją, podobnie jak w roku poprzednim, prowadzili na terenie powiatu działdowskiego zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, a także pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto w 2018 r. w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych odbyły się szkolenia i warsztaty przeprowadzone przez specjalistów Polskiego Towarzystwa Oświaty Zdrowotnej Oddziału Terenowego w Olsztynie nt. uzależnień, w tym szkodliwości używania tzw. „dopalaczy”.

Choroby zawodowe

W ujęciu lekarsko-prawnym za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (w branży rolnictwo) w związku z zachorowaniem na boreliozę.

W wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego w roku 2018 wydano 3 decyzje administracyjne o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2018 r. wpłynęły 4 zgłoszenia dotyczące podejrzenia choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników. Ponadto przeprowadzono 2 postępowania w sprawie podejrzeń chorób zawodowych dla innej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz dla Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie skontrolował i ocenił stan sanitarny placówek edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, sprawował nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji.

Informacje ogólne

W 2018 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 68 stałych placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym:

- 1 żłobek;
- 1 klub dziecięcy;
- 19 przedszkoli;
- 28 szkół podstawowych;
- 2 szkoły gimnazjalne;

- 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, 1 Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy i 1 Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- 5 zespołów szkół, w ramach których funkcjonowały: 2 przedszkola, 3 szkoły podstawowe, 3 szkoły gimnazjalne, 3 licea ogólnokształcące i 1 ponadgimnazjalna szkoła branżowa;
- 1 szkoła muzyczna;
- 1 Centrum Kształcenia Ustawicznego;
- 7 placówek wychowania pozaszkolnego, w tym: 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze, 3 świetlice socjoterapeutyczne, 1 ośrodek wypoczynkowy dla dzieci i młodzieży, 1 sala urodzinowa.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych w placówkach dla dzieci i młodzieży, skontrolowano wszystkie placówki stałe oraz 79 turnusów wypoczynku (spośród 81 turnusów zarejestrowanych w elektronicznej bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej).

Przeprowadzono 184 kontrole, wystawiono 22 decyzje administracyjne w celu zapewnienia odpowiednich standardów higienicznych, w szczególności dotyczących pomieszczeń i wyposażenia w meble szkolne.

Z danych uzyskanych w toku przeprowadzonych kontroli wynika, że w szkołach wszystkich typów kształciło się 7.211 uczniów, natomiast wychowaniem przedszkolnym objęto 1.638 dzieci.

Ergonomia mebli w szkołach i przedszkolach

Zdaniem specjalistów niewłaściwie dobrane stanowisko pracy ucznia (ławka i krzesło niedostosowane do wzrostu ucznia) przyczyniają się w istotny sposób do rozwoju i utrwalenia się nawyku nieprawidłowej postawy oraz sprzyjają rozwojowi wady.

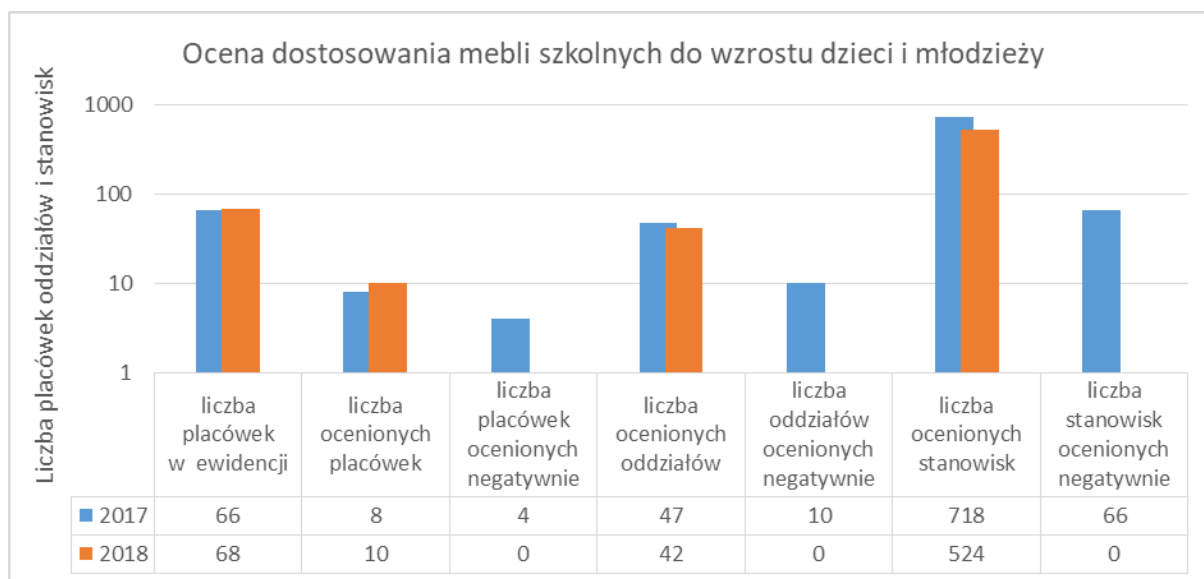
Należy zwrócić uwagę na utrwalającą się poprawę w zakresie wyposażenia szkół powiatu działdowskiego w meble dostosowane do wzrostu uczniów i dzieci.

W celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy ucznia w szkole, przeprowadzono ocenę dostosowania mebli edukacyjnych (krzesel i stolików) do wzrostu uczniów. Wykonano 1.572 pomiary, oceniono 524 stanowiska pracy ucznia w 10 placówkach.

Badania wykazały, że wszystkie stanowiska spełniały wymagania obowiązującej w tym zakresie normy (*wykres nr 18*).

Nieprawidłowości stwierdzone w 2017 r. zostały usunięte w wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego.

Wykres Nr 18

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych - prawidłowego przygotowania planów lekcji.

W ramach nadzoru nad warunkami higieny procesu nauczania przeprowadzono ocenę higieniczną wybranych tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych. Badania przeprowadzono w 35 placówkach, oceniono 379 oddziałów w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i zespołach szkół. Podobnie jak w 2017 r. stwierdzone w pojedynczych przypadkach nieprawidłowości dotyczyły nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia. Nieprawidłowości w organizacji pracy uczniów zostały wyeliminowane, tygodniowe plany lekcji zostały opracowane z zachowaniem zasad higieny pracy umysłowej.

Warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Jednym z najważniejszych zagadnień z zakresu zdrowia publicznego jest zbyt mała aktywność ruchowa dzieci i młodzieży. Dlatego Państwowa Inspekcja Sanitarna przywiązuje szczególną uwagę do działań mających na celu promocję zdrowego i aktywnego stylu życia.

Zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego jest przykładem dbałości o zdrowie i sprawność fizyczną dzieci i młodzieży szkolnej.

Poprawa warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego:

- obecnie 23 szkoły posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem; szkolny zespół sportowy jest to zespół pomieszczeń składający się z sali gimnastycznej, szatni,

pomieszczeń sanitarnych (z natryskami) i pomocniczych; szkolny zespół sportowy posiada 17 szkół podstawowych, 1 gimnazjum i 5 zespołów szkół, w szkołach tych kształcą się 6.008 uczniów;

- 2 szkoły podstawowe posiadają sale zastępcze/rekreacyjne z boiskiem, do szkół uczęszcza 138 uczniów;
- 1 gimnazjum posiada salę zastępczą/rekreacyjną z boiskiem, do szkoły uczęszcza 40 uczniów;
- 1 szkoła specjalna prowadzi tylko zajęcia rehabilitacyjne, do szkoły uczęszcza 21 uczniów;
- 3 szkoły podstawowe posiadają salę gimnastyczną z boiskiem, w szkołach kształcą się 503 uczniów.

Oceniając warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego należy podkreślić, że w dalszym ciągu 6 szkół podstawowych posiada tylko boiska, w tych przypadkach uczniowie z konieczności ćwiczą na korytarzach lub korzystają z infrastruktury poza szkołą, w tych szkołach kształcą się 501 uczniów.

Zapewnienie właściwych warunków utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania

Zapewnienie podstawowych środków umożliwiających utrzymanie higieny osobistej w placówkach dla dzieci i młodzieży ma istotne znaczenie w profilaktyce chorób zakaźnych. Podczas kontroli oceniono możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody, wyposażenie w przybory higieniczne (mydło w dozownikach, jednorazowe ręczniki papierowe do suszenia rąk lub przeznaczone do tego celu suszarki oraz papier toaletowy) a także sprawdzono czystość i porządek sanitariatów. Na ogół placówki starają się dbać o zachowanie należytych standardów. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte w trakcie kontroli lub niezwłocznie po jej zakończeniu.

Wszystkie placówki są zaopatrywane w wodę dobrej jakości z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Natomiast odprowadzanie ścieków odbywa się przeważnie do sieci kanalizacji sanitarnej, 4 szkoły posiadają przyszkolną ekologiczną oczyszczalnię ścieków, a 1 punkt przedszkolny i 6 szkół podstawowych odprowadza ścieki do bezodpływowych zbiorników typu szambo.

Ochrona terenów rekreacyjnych i sportowych przed zanieczyszczeniem przez zwierzęta

W celu zapewnienia higienicznych warunków korzystania z terenów rekreacyjnych i sportowych oraz placów zabaw, zostały one zabezpieczone przed zanieczyszczeniami (w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi). Wykonano ogrodzenia terenu, zabezpieczono piaskownice przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu, wymieniono piasek w piaskownicach przed rozpoczęciem sezonu letniego, nałożono zakazy wprowadzania zwierząt na teren placówek.

Ocena sytuacji w zakresie opieki zdrowotnej

- 25 szkół posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej;
- w 11 szkołach zapewniono profilaktyczną opiekę zdrowotną w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki;
- w 36 szkołach zapewniono opiekę pielęgniarską;
- 2 szkoły zapewniały opiekę lekarza stomatologa;
- żadna ze szkół nie zapewniała podstawowej opieki lekarskiej.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

W celu zapewnienia możliwości spożywania przynajmniej jednego ciepłego posiłku przez ucznia w godzinach lekcyjnych, 36 szkół wprowadziło dożywianie dzieci.

W 2018 r. dożywianiem objęto 1.733 uczniów w wieku od 6 do 16 lat. Z posiłków dofinansowanych korzystało 1.607 uczniów.

Ponadto w 3 szkołach uczniowie mieli zapewnione drugie śniadanie (tą formą dożywiania objęto 79 uczniów) oraz w 7 szkołach 734 uczniów otrzymywało napój.

„Program dla szkół” w roku szkolnym 2018/2019 – warunki programu zostały opracowane na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 września 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół oraz do przystąpienia do programu.

Program ma na celu promowanie wśród uczniów zdrowej diety poprzez udostępnianie dzieciom owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych.

W powiecie działowskim w Programie dla szkół wzięło udział 31 szkół podstawowych. Uczestniczyli w nim uczniowie klas I-V. Dzieci otrzymywały owoce, warzywa, mleko i produkty mleczne. Programem objęto 3.739 uczniów.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi - prowadzony jest w 1 szkole podstawowej i 1 zespole szkół, pozostałe placówki nie posiadają tych substancji.

W 2018 r. uzyskano poprawę stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania poprzez:

- przeprowadzenie remontów bieżących – w 36 placówkach;
- poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowe meble szkolne – w 8 placówkach;

Najważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane w 2018 r.:

- rozbudowa przedszkola miejskiego nr 4 w Działdowie przy ul. Mrongowiusza 7, która objęła m.in. 4 sale edukacyjne wraz z węzłami sanitarnymi dla 100 przedszkolaków, 2 gabinety specjalistyczne, pokój nauczycielski, hall z szatnią, pomieszczenie porządkowe, korytarz, kotłownię, łącznik i plac zabaw;
- przystosowanie pomieszczeń w budynku przy ul. Katarzyny 20 w Działdowie na potrzeby organizacji uroczystości dla dzieci.

Należy zaznaczyć, że pomimo stwierdzanych uchybień stan sanitarny nadzorowanych obiektów z roku na rok ulega systematycznej poprawie. Dyrektorzy placówek przy współudziale władz samorządowych, w miarę dostępnych środków finansowych, wykonują prace remontowo-budowlane i uzupełniają wyposażenie.

Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W sezonie letnim 2018 r. na terenie powiatu działdowskiego zorganizowanych było 75 turnusów letniego wypoczynku. Na koloniach i obozach pod namiotami wypoczywało 3.631 dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W ramach nadzoru nad letnim wypoczynkiem dzieci i młodzieży przeprowadzono 75 kontroli, skontrolowano 73 turnusy.

W czasie ferii zimowych w powiecie działdowskim zorganizowano 2 zimowiska, podczas których wypoczywało 71 uczniów. Ponadto uczniowie korzystali również z innych form zimowego wypoczynku zorganizowanych w miejscu zamieszkania. Były to zajęcia świetlicowe, plenerowe i jednodniowe wycieczki. Z tej formy wypoczynku skorzystało 98 dzieci w 4 placówkach.

W czasie trwającego wycieczki dzieci i młodzieży szkolnej nie zanotowano przypadków zbiorowych zatruc pokarmowych i nie zachodziła potrzeba interwencji w kwestii zapewnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Do zakresu zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy inicjowanie, organizowanie i koordynacja działań oświatowo-zdrowotnych nakierowanych na promocję zdrowia i zdrowego stylu życia oraz profilaktykę chorób zakaźnych i niezakaźnych.

Podkreślenia wymaga, że kształtowanie umiejętności samodzielnego wyboru zachowań sprzyjających zachowaniu zdrowia odbywa się poprzez edukację zdrowotną w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i szkolnym oraz że edukacja zdrowotna została przyjęta za jeden z celów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020.

Podobnie jak w latach ubiegłych realizowano programy o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz programy o zasięgu wojewódzkim inicjowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie.

W 2018 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie uczestniczyła w realizacji następujących programów z zakresu edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia:

Profilaktyka chorób zakaźnych oraz zatruc i zakażeń pokarmowych:

- zapobieganie HIV/AIDS (kampania medialna),
- zapobieganie wściekliznie,
- profilaktyka chorób odkleszczowych,
- zapobieganie zatruciom grzybami,
- profilaktyka antybiotykoterapii,
- profilaktyka grypy.

Propagowanie zdrowego stylu życia:

- edukacja w zakresie szkodliwości palenia, realizacja *Programu Ograniczenia Następstw Palenia Tytoniu - Czyste powietrze wokół nas; Bieg po zdrowie,*
- kształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych dzieci, *Moje dziecko idzie do szkoły*

- *Kampania Zdrowe Wakacje,*
- Światowy Dzień Zdrowia,
- przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych, realizacja programu ARS czyli jak dbać o miłość.

Profilaktyka wybranych chorób niezakaźnych:

- kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej, realizacja programu „*Trzymaj Formę*”,
- Profilaktyka nowotworowa *Wybierz życie – pierwszy krok.*

Aktualnie z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego wojewódzkie i powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne realizują w całym kraju następujące długofalowe programy edukacyjne:

- zakażenia HIV,
- trzymaj formę,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu.

Wybrane programy realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie.

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce na lata 2014-2018

Do priorytetów w obszarze promocji zdrowia należy realizacja Programu Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, w ramach którego realizowane są ogólnopolskie kampanie społeczne oraz programy edukacyjne skierowane do różnych grup społecznych. Mają one na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowotnych skutków palenia tytoniu, zwiększenie odsetka osób niepalących, jak również edukację dzieci i młodzieży.

Jak podaje Ministerstwo Zdrowia w latach 80 palenie wyrobów tytoniowych deklarowało ok. 42% społeczeństwa polskiego. Od tego czasu odsetek osób palących zmniejszył się do 31% w 2011 r., 27% w 2013 r., a w 2015 r. wynosił 24%. W 2017 roku odsetek ten nie uległ zmianie. (źródło danych: Ministerstwo Zdrowia).

Nadal więc potrzebne są działania edukacyjno-informacyjne prowadzące do ograniczenia palenia tytoniu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Podobnie jak w latach ubiegłych w 2018 r. w powiecie działdowskim realizowano programy edukacyjne adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych: *Czyste powietrze wokół nas* – skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I szkół podstawowych, ich rodziców i opiekunów. W 2018 r. program realizowano w 14 placówkach, działaniami objęto 588 uczniów.

Ponadto kontynuowano realizację programu profilaktyki antytytoniowej „*Bieg po zdrowie*”, który jest skierowany do uczniów klas IV szkół podstawowych. W powiecie działdowskim program ten realizują 4 szkoły, działaniami objęto 449 uczniów.

W celu zwrócenia uwagi opinii publicznej na zagrożenia dla zdrowia wynikające z używania tytoniu, w 2018 roku w powiecie działdowskim zorganizowano akcje edukacyjne w związku z obchodami Światowego Dnia Bez Papierosa i uczestniczono w ogólnopolskiej akcji Rzuć Palenie Razem z Nami.

Dzieci i młodzież aktywnie włączają się w organizację pochodów, zabaw sportowych, happeningów, występów artystycznych, uczestniczą w konkursach, grach, warsztatach, przygotowują wystawy i gazetki o tematyce antytytoniowej.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie w toku czynności kontrolnych przeprowadzali ocenę w zakresie przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów w obiektach użyteczności publicznej, zakładach opieki zdrowotnej, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, zakładach pracy oraz zakładach gastronomicznych (w 2018 r. skontrolowano 679 obiektów), nie stwierdzając nieprawidłowości.

Zapobieganie HIV/AIDS

Problem HIV/AIDS wciąż jest aktualny, ponieważ liczba zakażeń wirusem HIV w Polsce systematycznie wzrasta. Według danych Krajowego Centrum ds. AIDS od wykrycia w Polsce pierwszego zakażenia w 1985 r. do końca października 2018 r. zarejestrowano 23.656 przypadki zakażeń HIV. Jednak szacuje się, że w Polsce z wirusem żyje

ok. 35 tysięcy osób co oznacza, że wiele z nich nie wie o swoim zakażeniu. Osoby te mogą nieświadomie zakażać innych.

W dniu 1 grudnia obchodzimy Światowy Dzień AIDS, święto zostało ustanowione z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w związku z szybkim rozprzestrzenianiem zakażeń HIV w wielu krajach.

W tym dniu nasza uwaga zwrócona jest na problemy ludzi, którzy zmagają się z zakażeniem i chorobą. Ważnym elementem Światowego Dnia Walki z AIDS jest przekazywanie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV.

W dniu tegorocznych obchodów w powiecie działdowskim prelekcję na temat HIV/AIDS przygotowali i zaprezentowali uczniowie Zespołu Szkół Nr 2 w Działdowie.

W spotkaniu uczestniczyło ok. 450 uczniów z trzech szkół średnich oraz z dwóch szkół podstawowych.

„Trzymaj Formę”

Program jest inicjatywą propagującą zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Jego głównym celem jest promocja zbilansowanej diety połączonej z codzienną aktywnością fizyczną.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wspiera działania uczestników poprzez dostarczanie materiałów edukacyjnych (broszury, plakaty) oraz organizację narad i szkoleń dot. realizacji programu. W 2018 r. program realizowano w 21 szkołach podstawowych (w klasach V i VII) oraz w klasach III szkół gimnazjalnych. W programie wzięło udział 2.487 uczniów.

„ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość” jest skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Młodzież w wieku dorastania jest narażona na zachowania zagrażające zdrowiu, do których należą: palenie papierosów, picie alkoholu oraz zażywanie narkotyków i dopalaczy, a także przypadkowe kontakty seksualne.

Głównym celem programu jest ograniczenie zachowań ryzykownych i szkodzących zdrowiu, także w kontekście przyszłych ról rodzicielskich. W 2018 r. w powiecie działowskim w programie uczestniczyło 6 szkół ponadgimnazjalnych, w zajęciach wzięło udział 236 uczniów.

Z przeprowadzanych ewaluacji programu wynika, że uczniowie wykazują duże zainteresowanie wiedzą z zakresu profilaktyki uzależnień. Chętnie również korzystają ze strony internetowej www.e-stawiamnazdrowie.pl utworzonej na potrzeby programu. Na stronie znajdują się istotne informacje dotyczące szkodliwości używania środków psychoaktywnych przez młodzież oraz można uzyskać poradę eksperta.

„Moje dziecko idzie do szkoły”

Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych zagadnień zdrowego stylu życia. Uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych dzieci oraz przekonanie ich o słuszności działań profilaktycznych podejmowanych w szkole i w domu. Przekazywano rodzicom informacje na temat zasad racjonalnego żywienia dzieci oraz znaczeniu drugiego śniadania, zasad właściwego doboru plecaka, oraz zasad prawidłowego doboru mebli do nauki. Każdy uczestnik zajęć otrzymał broszurę poświęconą zagadnieniom związanym ze zdrowiem dzieci w wieku wczesnoszkolnym.

W akcji uczestniczyły 2 szkoły podstawowe z terenu gminy Rybno oraz 4 przedszkola (Iłowo-Osada, Narzym oraz 2 z Działdowa), w zajęciach edukacyjnych uczestniczyło 213 rodziców dzieci, które rozpoczęły naukę w pierwszych klasach szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019 oraz dzieci przygotowujących się do rozpoczęcia nauki w przyszłym roku.

Wybierz życie – pierwszy krok

Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół średnich, którego celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy.

Uczniowie zdobywają wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu.

Program realizowało 7 szkół średnich. W zajęciach uczestniczyło ok. 350 uczniów.

Inicjatywy lokalne w obszarze profilaktyki uzależnień.

Mając na uwadze, że najbardziej skuteczną metodą walki z używaniem substancji odurzających, w tym tzw. „dopalaczy” jest profilaktyka, pracownicy PSSE w Działdowie prowadzili na terenie powiatu działdowskiego zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, a także pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wspólnie z funkcjonariuszami Policji występowali w charakterze prelegentów, a podczas letniego wycieczki dzieci i młodzieży promowali ideę zdrowego stylu życia oraz wskazywali alternatywne formy spędzania czasu. Podczas zajęć dzieci uczestniczyły w pokazie pt. „Jak zmienia się rzeczywistość pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, w tym dopalaczy”. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się ćwiczenia prowadzone z wykorzystaniem algogogli, specjalnych okularów, symulujących wpływ alkoholu na organizm człowieka. Wypoczywający uczniowie mieli możliwość sprawdzenia jak zmienia się odbiór rzeczywistości w trakcie zaburzonego odbierania bodźców. Ważnym ogniwem w łańcuchu naszych działań było rozdawnictwo materiałów informacyjno-edukacyjnych. Zajęcia przeprowadzono podczas 14 turnusów wycieczki, w zajęciach uczestniczyło 493 wypoczywających uczniów.

W omawianym obszarze Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna współpracowała również z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną, Poradnią Leczenia Uzależnień oraz ze Szpitalem w Działdowie.

W ramach profilaktyki uzależnień w 2018 r. kontynuowano współpracę z Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej Oddziału Terenowego w Olsztynie. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z aktualnymi, opartymi na badaniach naukowych informacjami na temat szkodliwości używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy, leków OTC (dostępnych bez recepty, które używane w większych niż terapeutycznych dawkach, mogą mieć działanie psychoaktywne) oraz na temat uzależnień behawioralnych (od gier komputerowych, Internetu i hazardu).

Akcje i kampanie prozdrowotne

Realizacji programów często towarzyszyły imprezy prozdrowotne, które rozszerzały przekaz edukacyjny na środowisko lokalne (zawody sportowe, imprezy plenerowe, happeningi, kampanie, konferencje, festyny). Do największych imprez organizowanych w powiecie działdowskim należy Festyn „Wstąp po zdrowie”. Podczas festynu uczestnicy

uzyskują porady w zakresie ochrony zdrowia oraz mają możliwość wykonania bezpłatnych badań profilaktycznych. Program festynu nawiązuje do hasła w obszarze zdrowia publicznego przyjętego na dany rok przez Światową Organizację Zdrowia.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do ważnych czynników, które mają wpływ na stan sanitarny należy działalność inwestycyjna polegająca na planowaniu i wykonawstwie obiektów budowlanych.

Zakres działań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Do zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności:

- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- wydawanie opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do użytkowania;
- uczestniczenie w kontrolach obiektów w trakcie realizacji;
- wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
- realizowanie zadań wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji dotyczących innych form wychowania przedszkolnego.

Ogółem w 2018 r. wydano 217 opinii i uzgodnień (zajęte stanowiska) oraz 83 decyzje płatnicze. Przeprowadzono 63 kontrole, w tym 8 kontroli w trakcie realizacji oraz 13 wizji lokalnych.

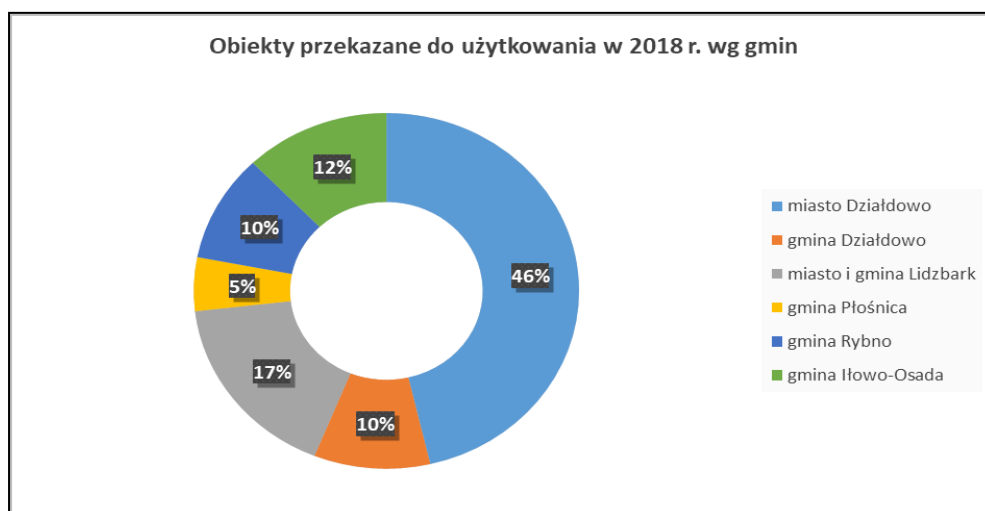
Liczba zajętych stanowisk dotyczących		
Wyszczególnienie	Ogółem	w tym negatywnie
Opinie dot. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	6 6 opinii	0
Opinie dotyczące opiniowania dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	15 8 opinii 4 pisma (3 postanowienia)	0

Liczba zajętych stanowisk dotyczących		
Wyszczególnienie	Ogółem	w tym negatywnie
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby-co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	35 -17 opinii brak potrzeby - 9 pism -9 opinii istnieje potrzeba	0
Opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	51 14 opinii 29 pism (7 postanowień, 1 decyzja)	0
Opinie dot. uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych	63 41 opinii 20 pism (2 decyzje umarzające)	0
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego	47 43 opinie (4 decyzje umarzające)	0
Razem	217	0

Uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do użytkowania.

W 2018 r. uczestniczono w 42 odbiorach obiektów, w tym 7 odbiorach obiektów żywnościowych. Wydano 43 opinie sanitarne (w tym 25 opinii z art. 56 Prawo budowlane) oraz 4 decyzje administracyjne umarzające, dotyczące dopuszczenia obiektu do użytkowania.

Wykres nr 19

Inwestycje odebrane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie w 2018 r.

Ważne inwestycje zlokalizowane w powiecie działdowskim zgłoszone do odbioru w 2018 r.:

- rozbudowa budynków biurowych w Działdowie przy ul. Wł. Jagiełły (pomieszczenia biurowe z zapleczem socjalnym i sanitarno-higienicznym dla pracowników administracyjnych huty szkła);
- budynek mieszkalno-handlowy w Iłowie-Osadzie, przy ul. Wyzwolenia (przeznaczenie części handlowej pod sklep z materiałami budowlanymi w sprzedaży detalicznej);
- budynek usługowo-handlowy w Lidzbarku, przy ul. Zieluńskiej (lokale handlowe branży przemysłowej – sprzedaż art. RTV, sportowych, kosmetycznych, odzieży, papierniczych, zabawek oraz lokale usług krawieckich i złotniczych);
- przebudowa i rozbudowa budynku handlowego w Działdowie, przy ul. M. C. Skłodowskiej (3 lokale handlowe przeznaczone do sprzedaży odzieży i obuwia sportowego, sprzedaży mebli, artykułów kosmetycznych, drogeryjnych oraz niewielkiej ilości artykułów spożywczych);
- budynek handlowy w Lidzbarku, przy ul. Żeromskiego (Dyskont Biedronka, sprzedaż artykułów spożywczych i przemysłowych w systemie samoobsługowym);
- rozbudowa hali produkcyjnej w związku z przeniesieniem linii technologicznej produkcji opakowań szklanych oraz dobudowa pomieszczeń technicznych, socjalno-biurowych i magazynowych w Działdowie, przy ul. Jagiełły (hala produkcyjna, pomieszczenia magazynowe i techniczne przeznaczone do prowadzenia działalności polegającej na produkcji szkła gospodarczego; pomieszczenia socjalno-biurowe przeznaczone dla pracowników produkcyjnych i administracyjnych);
- budynek produkcyjno-magazynowy z zapleczem socjalnym w Gródkach, gm. Płońnica (konfekcjonowanie olejków eterycznych i dystrybucji wysyłkowej);
- uruchomienie grupy żłobkowej przy istniejącym przedszkolu niepublicznym w Działdowie, przy ul. Malewskiej (istniejące przedszkole przeznaczone jest dla 40 dzieci, zrealizowana grupa żłobkowa przeznaczona jest dla 20 dzieci w wieku do 2,5 lat);
- rozbudowa przedszkola miejskiego nr 4 w Działdowie, przy ul. Mrongowiusza (rozbudowa przedszkola o cztery sale edukacyjne dla 25 dzieci każda, wyposażone w pełne węzły sanitarne, dwa gabinety, pokój nauczycielski, hall z szatnią, pomieszczenie porządkowe, korytarz, kotłownia, łącznik);
- zmiana sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na centrum aktywności organizacji pozarządowej w Działdowie, przy ul. Zamkowej (centrum aktywności organizacji pozarządowej, świetlica dla dzieci i młodzieży);
- przebudowa istniejącego targowiska i parkingu wraz z budową przyłącza i instalacji oświetlenia w m. Lidzbark, przy ul. Targowej róg ul. Poświętnej (parking o powierzchni

9014 m² – 43 miejsca parkingowe dla samochodów osobowych, 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych, zatoczek autokarowa, targowisko ok. 1002 m² z 2 wiatami handlowo-targowymi, 2 toalety miejskie);

- rozbudowa pozioma i pionowa istniejącego budynku przychodni lekarskiej w Działdowie, przy ul. Lidzbarskiej 33 oraz części dotyczącej pomieszczeń poddasza przeznaczonego na gabinety lekarskie oraz zmiany elementów konstrukcyjnych budynku (NZOZ, działalność lecznicza prowadzona w ramach gabinetu lekarza POZ, stomatologii ogólnej i pielęgniarki środowiskowej);
- odbudowa i modernizacja pomieszczeń świetlicy i pomieszczeń mieszkalnych w m. Sochy, gm. Iłowo-Osada (miejsce spotkań społeczności lokalnej, mieszkanie socjalne dla potrzeb gminy);
- świetlica gminna w Kramarzewie, gm. Działdowo (miejsce spotkań społeczności lokalnej);
- zmiana sposobu użytkowania wraz z rozbudową i przebudową budynku przemysłowego na potrzeby świetlicy wiejskiej w Szczuplinach, gm. Rybno (miejsce spotkań społeczności lokalnej);
- rozbudowa istniejącego budynku usługowo-handlowego w Działdowie, przy ul. Polnej (sala ćwiczeń i siłownia zrealizowane w ramach poszerzenia prowadzonych usług siłowni);
- remont i rewaloryzacja zabytkowego obiektu - Zamku Krzyżackiego w Działdowie, przy ul. Zamkowej 12 (wyeksponowanie i zabezpieczenie walorów zabytkowych obiektu, pełnienie funkcji muzealnej oraz miejsce organizacji imprez);
- hala namiotowa i lodowisko w Działdowie, przy ul. Świerkowej (wiata namiotowa 1198,09 m² w okresie zimowym przeznaczona na lodowisko, w okresie letnim przeznaczona na wrotowisko, hala, wypożyczalnia łyżew, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, kasa, zaplecze szatniowe);
- remont istniejącego budynku sanitarno-szatniowego na stadionie miejskim wraz z budową zadaszenia trybun, przebudową odcinka drogi wewnętrznej oraz remontem części ogrodzenia w m. Lidzbark – odbiór częściowy (zaplecze sanitarno-szatniowe dla zawodników korzystających ze stadionu miejskiego oraz zaplecze socjalno-biurowe dla sędziów i klubu sportowego);
- budynek handlowo-usługowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Iłowo-Osada, przy ul. Okrężnej (handel detaliczny w zakresie sprzedaży produktów spożywczych i pierwszej potrzeby FMCG – sklep sieci Dino);
- sieć kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią i oczyszczalnią ścieków w miejscowości Burkat, gm. Działdowo (długość sieci kanalizacji sanitarnej 6042,2 mb).

Uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2018 r. wydano 14 opinii sanitarnych, 7 postanowień, 1 decyzję umarzającą postępowanie i 29 pism przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Uzgodnienia dotyczyły budowy:

- 1) elektrowni fotowoltaicznej nr 2 o mocy do 1MW obręb Rumian, gmina Rybno;
- 2) elektrowni fotowoltaicznej nr 1 o mocy do 1MW obręb Rumian, gmina Rybno;
- 3) elektrowni fotowoltaicznej nr 2 o mocy do 1MW obręb Rumian, gmina Rybno;
- 4) elektrowni fotowoltaicznej nr 1 o mocy do 1MW obręb Rumian, gmina Rybno;
- 5) elektrowni fotowoltaicznej o mocy do 1MW obręb Dębień, gmina Rybno;
- 6) budynku inwentarskiego – chlewni z sektorami odchowania prosiąt, warchlaków i tuczników w chowie bezściółkowym o łącznej obsadzie 208,2 DJP wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Słup, gmina Lidzbark;
- 7) dwóch obiektów do chowu trzody chlewnej o obsadzie 2000 sztuk tuczniaka każdy tj. 560 DJP w systemie rusztowym w miejscowości Dłutowo Stare, gmina Lidzbark;
- 8) obiektu inwentarskiego – chlewni, przeznaczonej do chowu tuczników w ilości 1969 szt. (275,66 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą obręb Zakrzewo, gmina Działdowo;
- 9) Fermy Drobiu Jankowice o łącznej liczbie stanowisk do chowu brojlerów kurzych w liczbie 793 800 sztuk, tj. 3175,2 DJP zlokalizowanej w miejscowości Jankowice, gmina Działdowo;
- 10) obiektu inwentarskiego – chlewni, przeznaczonej do chowu tuczników w ilości 1636 szt. (229,04 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą obręb Burkat, gmina Działdowo;
- 11) dwóch budynków inwentarskich – chlewni, o obsadzie do 2000 sztuk tuczników (280 DJP) każdy w obrębie gruntów miejscowości Gródki, gmina Płońnica;
- 12) obiektu inwentarskiego – chlewni, przeznaczonej do chowu tuczników w ilości 1984 szt. (277,76 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą obręb Gnojno, gmina Działdowo;
- 13) obiektu inwentarskiego – chlewni, przeznaczonej do chowu tuczników w ilości 1967 szt. (275,38 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą obręb Burkat, gmina Działdowo;

14) obiektu inwentarskiego – chlewni, przeznaczonej do chowu tuczników w ilości 1536 szt. (215,04 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Naguszewo, gmina Rybno.

Uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji polegających na budowie ferm drobiu i budynków inwentarskich do chowu trzody chlewnej i bydła w 2018 r.				
Gmina	Liczba rozpatrywanych wniosków	Liczba wniosków załatwionych pozytywnie	Liczba wniosków załatwionych negatywnie	Liczba wniosków w trakcie uzgodnień
Działdowo	6	5	0	1
Lidzbark	3	2	0	1
Łowo-Osada	0	0	0	0
Rybno	6	6	0	0
Płońnica	2	1	0	1
Razem:	17	14	0	3

Warunki realizacji wynikające z decyzji środowiskowej:

W 2018 r. nie zgłaszano oddania do użytkowania inwestycji, dla których w decyzjach środowiskowych zostały nałożone określone warunki realizacji.

Z informacji przekazanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wynika, że w 2018 r. zrealizowano i oddano do użytkowania następujące obiekty inwentarskie niepodlegające obowiązkowi zgłoszenia do użytkowania:

Do chowu trzody chlewnej:

- Budynek inwentarski (279 DJP) w m. Niechłonin, gm. Płońnica;
- Budynek inwentarski (168 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica;
- Budynek inwentarski (150 DJP) w m. Mławka, gm. Łowo-Osada;
- Budynek inwentarski (84 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica;
- Budynek inwentarski (70 DJP) w m. Petrykozy, gm. Działdowo;
- Budynek inwentarski (70 DJP) w m. Jeglia, gm. Rybno;
- Budynek inwentarski (60 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica.

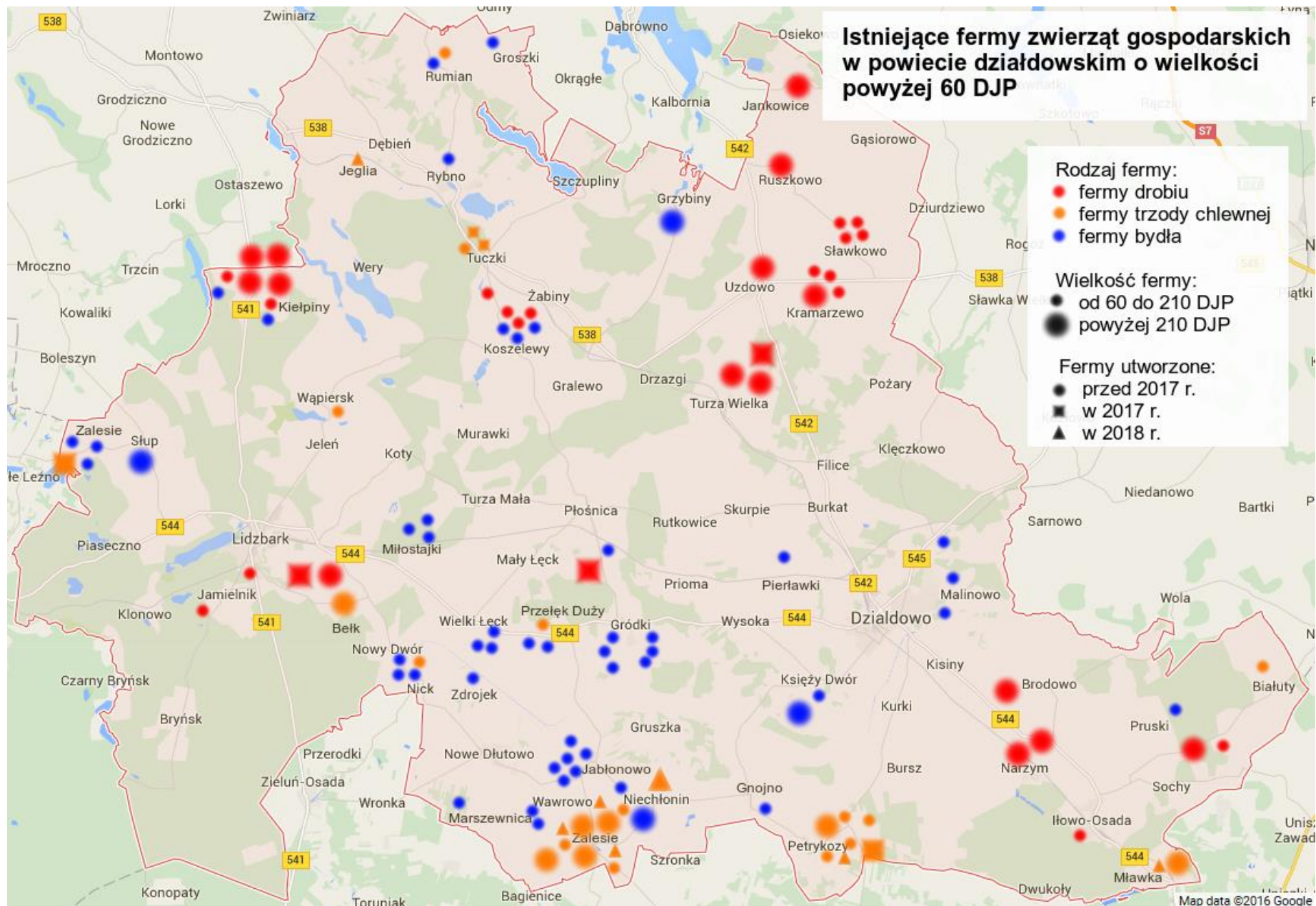

Tabela nr 1

Liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w latach 2017-2018

Miasto/Gmina	2017 r.	2018 r.
Miasto Działdowo	6.140	6.120
Gmina Działdowo	703	688
Miasto i Gmina Lidzbark	3.098	3.054
Gmina Iłowo-Osada	1.284	1.239
Gmina Płońnica	630	577
Gmina Rybno	1.426	1.406
OGÓLEM:	13.281	13.084

Tabela nr 2

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych w poszczególnych gminach powiatu działdowskiego w latach 2017-2018

Miasto/ Gmina	DTP + IPV + HIB				MMR		DTaP + IPV		MMR		dTpa		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Miasto Działdowo	75	71,5	68	63	98	97,5	94	96	94	96	98	99	98	98
Gmina Działdowo	68	58	70	77,5	96	100	97	100	96	100	100	100	96	100
Miasto i Gmina Lidzbark	62	55	73	90	96	99	99	98,5	99	99	99	99	98	100
Gmina Howo- Osada	55	57	64	71	97	100	97	100	100	100	100	100	100	100
Gmina Płońnica	72	53	61	94	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gmina Rybno	50*	57	63	58	96	100	78	98,5	78**	97,5	98	100	100	100
OGÓLEM	64	58	66	68	97	98	94	96	95	96	99	99,5	99	99,5

*brak wymaganego minimum >55%, większość dzieci urodzona w II półroczu

** brak wymaganego minimum >95% z powodu licznych zachorowań na ospę wietrzną w roczniku.

DTP –szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi; IPV –szczepionka przeciw poliomyelitis; HIB -szczepionka przeciw Haemophilus influenzae typu b; MMR –szczepionka przeciw odrze, śwince i różyczce; DTap -szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi; OPV –szczepionka przeciw poliomyelitis; dTpa -szczepionka przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi; Td -szczepionka przeciw tężcowi i błonicy.

Tabela nr 2a

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych w poszczególnych punktach szczepień powiatu działdowskiego w latach 2017 – 2018

Punkt Szczepień	DTP + IPV + HIB				MMR		DTaP + IPV		MMR		dTpa		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
NZOZ ZPL Działdowo ul. Norwida 29	70	53	72	59	97	98	93	93	92	93	98	99	95	92
NZPiSOZ Działdowo ul. Lidzbarska 30	-	-	-	-	-	-	95	100	100	100	100	100	100	100
Poradnia Rodzinna Działdowo ul. Świerkowa 6	95	90	52*	67	100	97	99	94	97	92	96	100	96	100
NZOZ PLR Działdowo ul. Norwida 29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	100	100	100	100
NZOZ „Elmedica” Uzdowo	70	75	59	85	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
AD-MED Ruszkowo	67	41*	90	70	96	100	96	100	100	100	100	100	92	100

*brak wymaganego minimum >55%, większość dzieci urodzona w II półroczu

Punkt Szczepień	DTP + IPV + HIB				MMR		DTaP + IPV		MMR		dTpa		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		10 rok życia		14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
NZPiSOZ Dłutowo ul. Wolności 2B	100	50*	100	100	100	100	91	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Medicus” Lidzbark ul. Brzozowa 10	61	61	72	80	96	98,5	100	97	99	98	99	99	100	100
NZOZ „Olmed” Narzym ul. Sportowa 1	62	71	60	78	94	100	96	100	100	100	100	100	100	100
NZPiSOZ Hłowo ul. Leśna 3D	49*	42*	69	64	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Eskulap” Niechłonin 93	-	-	50*	-	100	-	100	-	100	100	100	100	100	100
NZOZ „Sanomed” Płościca ul. Lipowa 6	55	53	57	94	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SPGZOZ Rybno ul. Zajeziorna 58	50*	57	63	58	96	100	78	98,5	78**	97,5	98	100	100	100

*brak wymaganego minimum >55%, większość dzieci urodzona w II półroczu

**Brak wymaganego minimum >95% - dzieci przybyłe z innych powiatów i niezaszczepione; zachorowania na ospę wietrzną.

Tabela nr 3

Szczepienia BCG (przeciw gruźlicy) w 2018 roku

Miasto i Gmina	Szczepienia noworodków					Szczepienia dzieci starszych (powyżej 12 m. ż. do ukończenia 15 r.ż.)
	Liczba noworodków urodzonych w 2018 r.	Liczba noworodków zaszczepionych po urodzeniu	Liczba noworodków zaszczepionych z opóźnieniem			
			Liczba noworodków zaszczepionych po 24 godz. od urodzenia do 14. dnia życia	Liczba noworodków zaszczepionych po 14. dniu życia do 11. miesiąca życia	Liczba noworodków zaszczepionych w 12. miesiącu życia	
Miasto Działdowo	276	270	2	2	2	6
Gmina Działdowo	20	20	-	-	-	-
Miasto i Gmina Lidzbark	127	112	14	-	1	-
Gmina Iłowo-Osada	52	52	-	-	-	-
Gmina Płońnica	16	16	-	-	-	-
Gmina Rybno	63	63	-	-	-	-
Ogółem	554	533	16	2	3	6

Tabela nr 3a

Procentowe wykonanie szczepień BCG na terenie poszczególnych gmin powiatu działdowskiego w 2018 roku

Miasto i gmina	Szczepienia noworodków		
	liczba noworodków urodzonych w 2018 r.	liczba noworodków zaszczepionych w 2018 r.	%
Miasto Działdowo	276	276	100
Gmina Działdowo	20	20	100
Miasto i Gmina Lidzbark	127	127	100
Gmina Iłowo-Osada	52	52	100
Gmina Płońska	16	16	100
Gmina Rybno	63	63	100
Ogółem	554	554	100

Tabela nr 4

Szczepienia osób dorosłych i szczepienia poza „Kalendarzem szczepień” w latach 2017-2018

L.p.	Jednostka chorobowa	2017	2018
1	Wścieklizna	16 – szczepienie profilaktyczne osób wyjeżdżających służbowo do Indii	-
2	Grypa	1.056	1.129
3	Tężec	513	576
4	Menigitidis C	22	90
5	WZW „B”- profilaktyka	31	27
6	WZW „B”- przed zabiegami	547	425
7	WZW „B”- Służba Zdrowia	5	25
8	Odra, Świnka, Różyczka	-	28
9	Krztusiec	-	-
10	WZW „A”	40	26
11	Dur brzuszny, poliomyelitis, błonica	16 – szczepienie profilaktyczne osób wyjeżdżających służbowo do Indii	-
12	Kleszczowe zapalenie mózgu	42	104
13	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	203	302
14	Ospa wietrzna	73	90
15.	Biegunka rotawirusowa	214	186
16.	Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	20	30

Tabela nr 5

Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w latach 2017-2018 w poszczególnych gminach powiatu działdowskiego

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Iłowo		Gmina Płońsk		Ogółem	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Salmonelozy - zatrucia pokarmowe	7	7	1	2	1	5	1	1	-	1	1	-	12	16
2	Salmoneloza pozajelitowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Inne bakteryjne zakażenia jelit Clostridium difficile	5	-	2	-	1	-	2	-	1	-	1	-	12	-
4	Zatrucie bakteryjne jadem kiełbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	12	18	14	9	7	9	6	6	3	13	5	-	47	55
6	Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	4	15	10	6	4	3	1	1	1	6	3	-	23	31
7	Ostre biegunki u dzieci - ogółem	4	12	2	3	6	3	15	9	1	5	-	1	28	33
8	Ostre biegunki u dzieci do lat 2	3	11	2	3	6	3	14	8	1	4	-	1	26	30
9	Płonica (szkarlatyna)	6	4	4	6	-	2	1	-	-	2	1	-	12	14
10	Róża	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Borelioza	7	5	-	3	8	12	6	3	1	1	2	-	24	24
12	Styczność z wścieklizną - potrzeba szczepień	5	3	1	2	3	1	1	2	3	1	1	1	14	10/11*
13	Ospa wietrzna	92	177	91	72	145	25	75	8	16	22	15	42	434	346
14	Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	WZW C	6	6	1	-	1	2	2	-	2	1	2	-	14	9
16	WZW B przewlekłe	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
17	Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	3	1

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Howo		Gmina Płońsk		Ogółem	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
18	Krztusiec	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-
19	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Kleszczowe zapalenie mózgu KZM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Choroba pneumokokowa - posocznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
22	Choroba meningokokowa (inwazyjna)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
23	Kiła	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
24	Rzeżączka	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
25	Gruźlica	2	4	1	2	1	1	-	1	1	1	1	1	6	10
26	Zachorowania grypopodobne	2364	4577	2086	2240	5832	7161	838	388	969	977	565	596	12654	15939
27	Grypa potwierdzona laboratoryjnie	2	2	1	2	-	1	1	-	-	1	1	-	5	6

* W 2018 r. do szczepień przeciwko wściekliczynie zostało zakwalifikowanych 11 osób. Byli to mieszkańcy powiatu działdowskiego (10 osób) oraz 1 mieszkaniec powiatu wołomińskiego - który w trakcie pobytu na terenie powiatu działdowskiego został pokąsany przez nietoperza (rejestracja przypadku następuje w miejscu narażenia).

Zał. nr 1

Analiza sytuacji epidemiologicznej w latach 2017-2018

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				2017		2018	
	2017		2018		2017		2018		2017		2018		2017		2018		Zach.	zapad	Zach	zapad
	Zach.	zapad	Zach.	zapad	Zach.	zapad	Zach.	zapad	Zach.	zapad	Zach.	zapad	Zach.	zapad						
Salmonelozy – zatrucia pokarmowe	-	-	1	1,5	2	3	3	4,5	8	12	8	12	2	3	4	6	12	18	16	24
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>Clostridium difficile</i>	1	1,5	-	-	10	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	18	-	-
Inne bakteryjne zakażenia jelit – E. coli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3
Zatrucie jedem kielbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	20	30	6	9	22	33	39	59	4	6	7	10,5	1	1,5	3	4,5	47	70,5	55	83
Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	12	18	2	3	8	12	24	36	3	4,5	4	6	-	-	1	1,5	23	34,5	31	47
Ostra biegunka BNO - ogółem	8	12	10	15	6	9	9	13,5	5	7,5	5	7,5	9	13,5	9	13,5	28	42	33	50
Ostra biegunka BNO – dzieci do lat 2	7	10	10	15	6	9	8	12	5	7,5	4	6	8	12	8	12	26	39	30	45
Plonica	2	3	7	10,5	2	3	3	4,5	-	-	1	1,5	8	12	3	4,5	12	8	14	21
Choroba meningokokowa inwazyjna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5
Kila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5
Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	2	3	-	-
Róża	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	3	4,5

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				2017		2018	
	2017		2018		2017		2018		2017		2018		2017		2018		Zach.	zapad	Zach	zapad
Borelioza	3	4,5	6	9	4	6	2	3	6	9	11	16,5	11	16,5	5	7,5	24	36	24	36
Ostre porażenie wiotkie (OPW)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Styczność i potrzeba szczepień	2	3	1	1,5	3	4,5	5	7,5	6	9	4	6	4	6	1	1,5	15	22,5	11	16,5
Zapal. op. m. - wirusowe	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5
Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ospa wietrzna	183	280	147	223	178	268	166	251	37	55	14	21	36	54	19	29	434	651	346	525
AIDS	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5
WZW B przewlekłe	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5	-	-	-	-	1	1,5	1	1,5-
WZW C	4	6	2	3	3	4,5	4	6	2	3	-	-	5	7,5	3	4,5	14	21	9	13,5
WZW B +C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	1	1,5
HIV	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	-	-	2	3	1	1,5	2	3	3	4,5
Świnka	3	4,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	3	4,5	1	1,5
Choroba pneumokokowa inwazyjna	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5
Bakteryjne zap. o. mózg. lub mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-	2	3
Wirusowe zap. mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	-	-

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				2017		2018	
	2017		2018		2017		2018		2017		2018		2017		2018		Zach.	zapad	Zach.	zapad
Grypa potwierdzona	5	7,5	6	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	7,5	6	9	
Zachorowania grypopodobne	7045	10601	10428	15813	1245	1873	2005	3040	1266	1905	1197	1815	3098	4662	2309	3501	12654	19042	15939	24171
Gruźlica	-	-	3	4,5	-	-	1	1,5	4	6	2	3	2	3	4	6	6	8	10	15